

LEGE

cu privire la modificarea unor acte normative (dezvoltarea infrastructurii energetice transfrontaliere, actualizarea atribuțiilor autorității de reglementare și sporirea capacității de implementare a proiectelor de infrastructură de transport al energiei electrice, declarate de utilitate publică de interes național)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea cu privire la energetică, nr. 174/2017 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 480-482, art. 849) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Clauza de armonizare la paragraful al doilea va avea următorul cuprins:

„- art. 1 – art. 5 (1) – (5), (7) – (9), art. 6 - art. 8 (1) – (3) și (5), art. 9 - art. 11 (1), (8) – (9), (14), art. 12 (1), art. 16 (1) – (7), (9) - (12), art. 17 - art. 18 (1) – (3) și (5), art. 19, art. 21, art. 23, art. 31, Anexa I, pct. 1 sbpct. 1, pct. 3 și pct. 4, Anexa II pct. 1 lit. a) – e) și pct. 2 – 5, Anexa III pct. 1 sbpct. 9 și pct. 2 sbpct. 1 – sbpct. 2, sbpct. 8, sbpct. 10 – sbpct. 11 și sbpct. 15, Anexele IV și Anexa VI din Regulamentul (UE) nr. 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 715/2009, (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 și a Directivelor 2009/73/CE și (UE) 2019/944 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 347/2013, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 152 din 3 iunie 2022, CELEX: 32022R0869, în versiunea adaptată și adoptată prin Deciziile Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2023/02/MC-EnC și 2023/03/MC-EnC.”

2. Pe tot cuprinsul legii, textul „*Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică*” la orice formă gramaticală se substituie cu textul „*Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică*” la forma gramaticală corespunzătoare.

3. La articolul. 2 alineatul (2):

1) lit. e¹) va avea următorul cuprins:

„e¹) dezvoltarea în timp util și interoperabilitatea proiectelor de interes comun în cadrul Comunității Energetice, precum și a proiectelor de interes reciproc care contribuie la asigurarea atenuării schimbărilor climatice, în special la atingerea obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului neutralității climatice până cel târziu în anul 2050, precum și la asigurarea interconexiunilor, a securității energetice, a integrării pieței și a sistemelor, a concurenței în beneficiul tuturor părților contractante ale Comunității Energetice și a unor prețuri accesibile la energie;”;

2) se completează cu lit. e²) - e⁵) cu următorul cuprins:

„e²) stabilirea criteriilor de identificare a proiectelor pentru lista proiectelor de interes comun în cadrul Comunității Energetice și proiectelor de interes reciproc;

e³) facilitarea implementării în termenele stabilite a proiectelor de interes comun în cadrul Comunității Energetice prin eficientizarea, coordonarea mai strânsă și accelerarea proceselor de acordare a actelor permissive, precum și prin sporirea transparenței și a participării publicului;

e⁴) stabilirea normelor pentru alocarea transfrontalieră a costurilor și stimulentele legate de riscuri pentru proiectele de interes comun în cadrul Comunității Energetice;

e⁵) stabilirea condițiilor de eligibilitate a proiectelor de interes comun în cadrul Comunității Energetice pentru asistență tehnică și financiară din partea Uniunii Europene prin Instrumentul de asistență pentru preaderare, prin Instrumentul de vecinătate, dezvoltare și cooperare internațională și Facilitatea pentru Ucraina;”.

4. La Articolul 3:

1) la noțiunea „*obiectivele Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030*” cuvintele „*fiecărui stat parte*” se substituie cu cuvintele „*fiecărei părți contractante*”;

2) la noțiunea „*proiect de interes comun în cadrul Comunității Energetice (proiect CE)*” cuvântul „*anexă*” se substituie cu textul „*anexa nr. 1*”;

3) la noțiunea „*proiect de interes reciproc (proiect IR)*” cuvântul „*anexă*” se substituie cu textul „*anexa nr. 2*”;

4) se completează, în ordine alfabetică, cu următoarele noțiuni:

„*active dedicate hidrogenului* - infrastructură pregătită să găzduiască hidrogen pur fără lucrări de adaptare suplimentare, inclusiv rețele de conducte sau instalații de stocare care sunt nou-construite sau reconfigurate din active pe gaze naturale sau ambele;

adaptare la schimbările climatice - proces care asigură faptul că reziliența infrastructurii energetice la potențialele efecte negative ale schimbărilor climatice este obținută printr-o evaluare a vulnerabilității climatice și a riscurilor, inclusiv prin măsuri de adaptare relevante.

autoritate vizată - autoritate care, în conformitate cu actele normative aplicabile, emite actele permissive ce țin de planificarea, proiectarea și construcția bunurilor imobile, inclusiv a infrastructurii energetice;

autoritate națională de reglementare relevantă - autoritatea națională de reglementare prevăzută la articolul 8 din prezenta lege și/sau autoritatea națională de reglementare/autoritățile naționale de reglementare din alte părți contractante ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene care găzduiesc proiectul transfrontalier și în raport cu care proiectul aduce un impact pozitiv semnificativ;

blocaj în infrastructura energetică - limitarea fluxurilor fizice dintr-un sistem energetic din cauza capacității insuficiente de transport, incluzând, printre altele, absența infrastructurii;”;

decizie exhaustivă - decizia sau ansamblul deciziilor luate de o autoritate sau de autorități ale unei părți contractante a Comunității Energetice, a unui stat membru al Uniunii Europene cu excepția instanțelor judecătorești, care stabilește dacă un dezvoltator de proiect este autorizat sau nu să construiască infrastructura energetică pentru a realiza un proiect de interes comun al Comunității Energetice sau un proiect de interes reciproc, având posibilitatea de a demara sau de a procura și demara lucrările de construcție necesare („gata de executarea construcției”), fără a aduce atingere niciunei decizii luate în contextul unei căi de atac administrative;

infrastructură energetică – echipamente sau instalații fizice, care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute în anexa 2, amplasate în Republica Moldova sau care fac legătura dintre Republica Moldova și alte părți contractante ale Comunității Energetice și/sau dintre Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene;

lucrări - cumpărarea, furnizarea și valorificarea de componente, sisteme și servicii, inclusiv programe informatice, realizarea activităților de dezvoltare, reconfigurare, construcție și instalare aferente unui proiect, recepția instalațiilor și lansarea unui proiect;

proiect - una sau mai multe linii, conducte, unități, echipamente sau instalații care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute în anexa 2;

proiecte concurente - proiecte care abordează integral sau parțial aceeași lacună identificată de infrastructură sau aceeași nevoie de infrastructură regională;”;

„*reconfigurare* - modernizare tehnică sau modificare a infrastructurii existente de gaze naturale pentru a asigura că aceasta este adaptată utilizării hidrogenului pur;

rețea electrică inteligentă - o rețea electrică, inclusiv de pe insule care nu sunt interconectate sau nu sunt suficient conectate la rețelele electrice ale Comunității Energetice sau la rețelele electrice ale Uniunii Europene, care permite integrarea într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor

și controlul activ în ceea ce privește comportamentul și acțiunile tuturor utilizatorilor instalațiile cărora sunt racordate la aceasta, inclusiv ale producătorilor, consumatorilor și prosumatorilor, pentru a asigura un sistem electroenergetic eficient din punct de vedere economic și durabil, cu pierderi mici și un nivel ridicat de integrare a surselor regenerabile de energie, de securitate a furnizării și de siguranță, și în care operatorul de sistem poate monitoriza digital acțiunile utilizatorilor instalațiile cărora sunt racordate la aceasta, precum și tehnologiile informației și ale comunicațiilor pentru comunicarea cu operatorii de sistem, cu producătorii, cu operatorii instalațiilor de stocare a energiei, precum și cu consumatorii sau prosumatorii aferenți, în vederea transportului și a distribuției energiei electrice într-un mod durabil, eficient din punctul de vedere al costurilor și sigur;

rețea inteligentă de gaze naturale - o rețea de gaze naturale care utilizează soluții inovatoare și digitale pentru a integra, într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor, o multitudine de surse de gaze naturale obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, gazele naturale din surse regenerabile, în conformitate cu nevoile consumatorilor și cu cerințele de calitate a gazelor naturale, cu scopul de a reduce amprenta de carbon a consumului de gaze aferent, de a permite folosirea unei ponderi mai mare a gazelor naturale din surse regenerabile și obținute cu emisii scăzute de carbon și de a crea legături cu alți purtători de energie și cu alte sectoare energetice, inclusiv modernizările fizice necesare, dacă acestea sunt indispensabile în vederea funcționării echipamentelor și a instalațiilor pentru integrarea gazelor naturale obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, a celor din surse regenerabile;

studii - activitățile necesare pentru a pregăti implementarea proiectului, precum studiile pregătitoare, de fezabilitate, de evaluare, de testare și de validare, inclusiv programe informatice, și orice alte măsuri de asistență tehnică, inclusiv acțiunile prealabile de definire și de dezvoltare a unui proiect, precum și de luare a deciziilor privind finanțarea proiectului, cum ar fi examinarea amplasamentelor vizate și pregătirea pachetului financiar.”.

5. La articolul 5 alineatul (11) cuvintele „cu alte autorități competente” se substituie cu cuvintele „cu alte autorități și instituții publice competente”.

6. Se completează cu articolul 5¹, cu următorul cuprins:

„**Articolul 5¹.** Atribuții specifice ale organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei privind proiectele CE și proiectele IR

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei desemnează unul sau mai mulți reprezentanți pentru participare în cadrul grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE, prevăzute la art. 31¹, și își exprimă poziția cu privire la proiectele CE care vizează Republica Moldova. Decizia organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei privind respingerea unui potențial proiect CE care vizează Republica Moldova trebuie să fie motivată. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei poate prezenta grupurilor regionale ale Comunității Energetice avize cu privire la proiectele care deși nu se referă la Republica Moldova pot avea un potențial impact net pozitiv sau un efect potențial semnificativ, cum ar fi asupra mediului sau asupra funcționării infrastructurii energetice a acesteia.

(2) Organul central de specialitate în domeniul energiei este desemnat în calitate de autoritate responsabilă pentru facilitarea și coordonarea eliberării actelor permissive necesare pentru proiectarea, construcția și punerea în funcțiune a obiectelor de infrastructură energetică vizate de proiectele CE și de proiectele IR (în continuare – *proces de autorizare a proiectelor CE sau IR*). În exercitarea atribuției prevăzute în prezentul alineat, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei aplică măsurile prevăzute de prezentul articol și de art. 31³ - 31⁴, având în vedere necesitatea asigurării faptului că dezvoltatorul unui proiect CE sau al unui proiect IR să obțină actele permissive necesare în cel mai scurt timp posibil, cu respectarea termenelor generale prevăzute la art. 31⁴ alin. (1). Deciziile adoptate de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în conformitate cu art. 31⁴ nu echivalează cu acte permissive în sensul Legii nr. 160/2011 privind reglementarea activității de întreprinzător, acestea având rolul de repere temporale pentru a marca inițierea și finalizarea etapelor specifice ale procesului

de autorizare a proiectelor CE sau IR. Procedura de adoptare a deciziilor respective se stabilește în ordinul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

(5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei acordă, la solicitare, asistență dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR și îi prezintă informații cu privire la actele normative și cerințele aplicabile în legătură cu eliberarea actelor permissive necesare pentru implementarea proiectului respectiv.

(6) Atribuția de facilitare și coordonare a procesului de autorizare a unui proiect CE sau IR ori a unei categorii de proiecte CE sau de proiecte IR pot fi delegate de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei altei autorități ori instituții publice, cu respectarea următoarelor condiții:

a) organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice cu privire la delegarea funcțiilor de facilitare și coordonare a procesului de autorizare a unui proiect CE sau IR, iar notificarea respectivă este publicată pe site-ul web oficial al organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, precum și pe site-ul web al dezvoltatorului proiectului CE sau IR, prevăzut la art. 31⁵ alin. (13);

b) pentru fiecare proiect CE sau proiect IR este desemnată doar o autoritate ori instituție publică în calitate de punct unic de contact pentru dezvoltatorul proiectului respectiv proiectului în procesul de luare a unei decizii exhaustive în raport cu un anumit proiect și care coordonează prezentarea tuturor documentelor și a informațiilor relevante.

(7) În cazul în care implementarea proiectului CE sau a proiectului IR implică luarea deciziilor atât în Republica Moldova, cât și în una sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice și/sau în unul sau mai multe state membre ale Uniunii Europene, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei colaborează, la necesitate, cu autoritățile competente responsabile de facilitarea și coordonarea procesului de autorizare a proiectului CE sau a proiectului IR din statele respective și întreprinde măsurile necesare în vederea cooperării și a coordonării eficiente și eficace a eforturilor în legătură cu procesul de autorizare a unui proiect CE sau IR. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei depune eforturile necesare pentru a asigura, în măsura posibilităților, aplicarea de proceduri comune în special cu privire la evaluarea impactului asupra mediului.

(8) Pentru a asigura transparența activității și informarea publicului larg cu privire la prevederile actelor normative aplicabile în procesul de autorizare a proiectelor CE sau IR, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează și publică pe site-ul său web oficial un ghid care să conțină informații cu privire la:

a) actele normative pe care se bazează deciziile și actele permissive corespunzătoare, pe categorii de proiecte CE sau de proiecte IR relevante, inclusiv actele normative din domeniul mediului;

b) lista actelor permissive necesare pentru proiectarea, construcția și punerea în funcțiune a obiectelor de infrastructură energetică vizate de proiectele CE sau de proiectele IR;

c) numele și datele de contact ale persoanelor responsabile din cadrul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, precum și ale persoanelor responsabile din cadrul autorităților vizate și din cadrul altor autorități, entități interesate;

d) fluxul de lucru, cu evidențierea fiecărei etape a procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, inclusiv un calendar orientativ al etapelor și descrierea procesului decizional, pe categorii de proiecte CE sau de proiecte IR relevante;

e) domeniul de aplicare, structura și nivelul de detaliere a documentelor care urmează să fie prezentate concomitent cu cererea de luare a deciziilor, inclusiv o listă de verificare;

f) etapele procesului de autorizare a unui proiect CE sau IR și mijloacele prin care publicul larg poate participa la proces;

g) modalitatea prin care organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, alte autorități vizate și dezvoltatorul proiectului demonstrează că opiniile exprimate în cadrul consultărilor publice au fost luate în considerare, de exemplu prin indicarea modificărilor

aduse locației și concepției proiectului sau indicând motivele pentru care opiniile respective nu au fost luate în considerare;

h) în măsura posibilului, traduceri ale conținutului său în toate limbile părților contractante ale Comunității Energetice învecinate, care urmează să fie realizate în coordonare cu părțile contractante ale Comunității Energetice învecinate relevante.

(9) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei cooperează și, după caz, identifică opțiuni de colaborare cu autoritățile competente responsabile de facilitarea și coordonarea procesului de autorizare a proiectului CE sau a proiectului IR din alte părți contractante ale Comunității Energetice, din statele membre ale Uniunii Europene, în vederea realizării schimbului de bune practici și a facilitării procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, în special în contextul elaborării ghidului prevăzut la alin. (8).

(10) La solicitarea Secretariatului Comunității Energetice, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei prezintă acestuia informații necesare pentru elaborarea și publicarea raportului privind implementarea proiectelor CE. Informațiile respectivă pot include o evaluare cu privire la:

1) progresele înregistrate în ceea ce privește planificarea, elaborarea, construcția și punerea în funcțiune a proiectelor CE și, acolo unde este cazul, întârzierile în implementare și alte dificultăți întâmpinate;

2) fondurile angajate și vărsate de Uniunea Europeană pentru proiectele CE implementate în Republica Moldova;

3) progresele realizate în ceea ce privește integrarea surselor regenerabile de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin planificarea, dezvoltarea, construcția și punerea în funcțiune a proiectelor CE;

4) în sectorul electroenergetic și cel al gazelor din surse regenerabile sau obținute cu emisii scăzute de carbon, inclusiv al hidrogenului, evoluția gradului de interconectare cu părțile contractante ale Comunității Energetice, evoluția corespunzătoare a prețurilor la energie, precum și numărul de avarii de sistem din rețea, cauzele acestora și costurile economice aferente;

5) procesul de autorizare și de participare a publicului, în special:

a) durata totală medie și maximă a procesului de autorizare pentru proiectele CE, inclusiv durata fiecărei subetape a etapei prealabile, comparativ cu calendarul procesului de autorizare a proiectelor CE stabilit în conformitate cu art. 31⁴;

b) gradul de opoziție cu care se confruntă proiectele CE, în special numărul de obiecții scrise înaintate pe parcursul consultării publice, precum și numărul de acțiuni în justiție;

c) bune practici și practici inovatoare cu privire la participarea părților implicate;

d) bune practici și practici inovatoare cu privire la atenuarea impactului asupra mediului, inclusiv adaptarea la schimbările climatice, în timpul procesului de autorizare și al implementării proiectului;

e) eficacitatea modalității de facilitare și coordonare a procesului de emitere a actelor permissive de mai multe autorități publice centrale sau locale;

6) procesul de reglementare, în special:

a) numărul de proiecte CE în raport cu care a fost adoptată o decizie de alocare transfrontalieră a costurilor astfel cum prevede art. 31⁷;

b) numărul și tipul de proiecte de interes comun care au primit stimulente specifice astfel cum prevede art. 31⁸;

7) eficacitatea aplicării capitolului VII¹ în ceea ce privește contribuția la obiectivele Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și la realizarea obiectivelor de neutralitate climatică până cel târziu în anul 2050.”.

7. La articolul 7² alineat (5) cuvintele „statele părți” se substituie cu cuvintele „părțile contractante”;

8. La articolul 10 alineatul (12) litera e) va avea următorul cuprins:

„e) rămânere definitivă a actului de constatare al Autorității Naționale de Integritate, prin care s-a constatat existența unei diferențe substanțiale între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită, emiterea/adoptarea actelor/actului administrativ sau încheierea unui act juridic cu încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, nesoluționarea stării de incompatibilitate a funcției, nerespectarea restricțiilor și limitărilor și s-a dispus încetarea mandatului în conformitate cu Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și/sau în conformitate cu art. 9 alin. (2) și (3) din prezenta lege.”.

9. Articolul 11 alineatul (3):

literele a) și b) vor avea următorul cuprins:

„a) pentru energia electrică – din venitul de vânzări al titularului de licență pentru producerea energiei electrice, al titularului de licență pentru operarea pieței energiei electrice, al titularului de licență pentru transportul energiei electrice, al titularului de licență pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, al titularului de licență pentru distribuția energiei electrice, al titularului de licență pentru furnizarea energiei electrice, al titularului de licență pentru tradingul cu energie electrică, al titularului de licență pentru agregare, precum și al titularului de licență pentru stocarea energiei;

b) pentru gazele naturale – din venitul de vânzări al titularului de licență pentru producerea gazelor naturale, al titularului de licență pentru transportul gazelor naturale, al titularului de licență pentru distribuția gazelor naturale, al titularului de licență pentru stocarea gazelor naturale, al titularului de licență pentru tradingul de gaze naturale, al titularului de licență pentru furnizarea gazelor naturale, al titularului de licență pentru vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare, precum și al entității de aprovizionare cu gaze naturale a regiunii transnistrene”.

10. La articolul 12:

alineatul (1) lit. a), se exclude textul „Legea nr. 451/2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător”.

se completează cu alineatul (5¹) și (5²) cu următorul cuprins:

„(5¹) Agenția desemnează unul sau mai mulți reprezentanți pentru participare în cadrul grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE, prevăzute la art. 31¹. Participarea Agenției în cadrul grupurilor respective nu trebuie să afecteze îndeplinirea obiectivelor și obligațiilor care îi revin în rolul său de autoritate de reglementare și monitorizare a sectoarelor electroenergetic și al gazelor naturale prevăzute în prezenta lege, inclusiv cap. VII¹, precum și în Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, inclusiv art. 8, art. 9, art. 132, art. 142 și art. 144, precum și în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, inclusiv art. 7, art. 100, art. 109 și art. 111.

(5²) Pentru proiectele care țin de sfera sa de competență, Agenția și, la necesitate, Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, ori de câte ori este posibil în contextul cooperării regionale în temeiul alin. (5) din prezentul articol, art. 8, alin. (1) lit. q) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, precum și art. 8 alin. (4) și art. 12 alin. (1) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, verifică aplicarea coerentă a criteriilor și a metodologiei analizei cost-beneficiu și evaluează relevanța transfrontalieră a acestora, iar rezultatele evaluării le prezintă grupului regional corespunzător al Comunității Energetice.”.

alineatul (7) se completează cu textul „Raportul se transmite spre informare Secretariatului Comunității Energetice și Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.”

11. Articolul 13 alineatul (1) lit. (i) va avea următorul cuprins:

„i) aplică sancțiuni financiare în mărimea și în cazurile stabilite la art. 146 - 148 din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, art. 113-113² din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, art. 45² din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, precum și art. 29 alin. (3) din Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, cu respectarea procedurii stabilite la art. 20 din prezenta lege.”

12. Articolul 14,

alineatul (1):

lit. i) se expune în următoarea redacție:

„i) participă la examinarea circumstanțelor și cauzelor avariilor din centralele electrice și termice sau din rețelele electrice și termice, la solicitarea organelor competente, cu dreptul de a solicita și a obține informații aferente cazului examinat”;

Se completează cu lit. i¹ – i⁴) cu următorul cuprins:

i¹) participă la examinarea circumstanțelor și cauzelor electrocutărilor și șocurilor electrice, precum și exploziilor din centralele electrice și termice, din rețelele electrice și termice sau din instalațiile electrice și termice, la sesizarea organelor competente, cu dreptul de a solicita și a obține informații aferente cazului examinat;

i²) participă la examinarea circumstanțelor și cauzelor incendiilor provocate de instalațiile electrice ale instituțiilor de învățământ, inclusiv ale instituțiilor de învățământ preșcolar, ale instituțiilor medicale, ale azilurilor de bătrâni și ale orfelinatelor, la sesizarea organelor competente cu dreptul de a solicita și a obține informații aferente cazului examinat.

i³) participă la examinarea incendiilor provocate de instalațiile electrice altele decât cele indicate la lit. i²), la solicitarea proprietarilor acestor instalații cu dreptul de a solicita și a obține informații aferente cazului examinat.

i⁴) în cazul incendiilor provocate de centralele electrice și termice sau de rețelele electrice și termice, Agenția participă la examinare la solicitarea organelor competente cu dreptul de a solicita și a obține informații aferente cazurilor examinate.

lit. p) de se expune în următoarea redacție:

„p) constată contravenții, examinează cauze contravenționale și aplică sancțiuni în conformitate cu prevederile Codului contravențional”;

la litera l) și m) după cuvântul „eliberează” se completează cu cuvântul „reperfectează”.

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Agenția efectuează controale tehnice planificate sau inopinate a centralelor electrice și termice, rețelelor electrice și termice sau instalațiilor electrice sau termice, în conformitate cu articolul 15 și Regulamentul cu privire la efectuarea controalelor tehnice elaborat și aprobat de aceasta. Planificarea controalelor tehnice se efectuează conform prevederilor Metodologiei de evaluare a criteriilor de risc pentru realizarea controalelor tehnice ale instalațiilor, centralelor sau rețelelor electrice elaborată și aprobată de Agenție.”.

13. La articolul 16

alin. (6¹) se expune în următoarea redacție:

”În cazul situațiilor excepționale în sectoarele energiei sau crizelor energetice constatate în modul stabilit de lege, sau pe subiecte ce țin de interesul economic general sau de interesul legitim al consumatorilor finali ori al participanților la piață, inclusiv în cazul modificării semnificative a prețurilor de achiziționare a resurselor energetice proiectele de hotărâri și proiectele de decizii pot

fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a cerințelor privind transparența în procesul decizional prevăzute în Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și în Codul administrativ. Argumentarea necesității de adoptare a hotărârii/emiterii a deciziei în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptarea/emiteria actului, prin publicare pe site-ul web oficial al Agenției și/sau prin difuzare în mass-media”.

la alineatul (10) va avea următorul cuprins:

„(10) În hotărârile Agenției privind aprobarea costurilor de bază, a prețurilor și a tarifelor reglementate, a altor componente ale tarifelor, a planurilor de dezvoltare, a planurilor de investiții, a investițiilor realizate de titularii de licențe, precum și în hotărârile Agenției privind aprobarea consumurilor tehnologice și a pierderilor normative în rețele trebuie să fie indicat temeiul legal al aprobării acestora. Prin derogare de la art. 118 alin. (3) din Codul administrativ nr. 116/2018, în cazul neadmiterii în scopuri tarifare a unor cheltuieli, investiții, consumuri tehnologice și pierderi în rețele, altor componente nejustificate, motivarea Agenției este prezentată titularului de licență în scrisoarea de însoțire a hotărârii respective. Hotărârile și deciziile Agenției sunt supuse controlului judecătoresc în modul stabilit de Codul administrativ. Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii de la data adoptării/emiterii sau, după caz, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova ori de la data indicată în textul actului adoptat/emis și produc efecte juridice obligatorii până la survenirea uneia dintre situațiile stabilite în Cartea a 2-a, titlul III cap. IV din Codul administrativ nr. 116/2018 sau până la o eventuală hotărâre judecătorească executorie contrară, pronunțată ca urmare a utilizării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției poate avea loc fie din inițiativa Agenției în condițiile prevăzute de Cartea a II-a, titlul VII, cap. I din Codul administrativ nr. 116/2018, fie prin încheiere judecătorească, emisă în raport cu solicitantul, în conformitate cu prevederile Codului administrativ nr. 116/2018.”.

la alineatul (12) textul „Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație” se substituie cu textul „Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public”.

14. La articolul 17 din denumirea articolului, cuvintele „și înregistrarea de stat” se exclud.

15. Articolul 18 se abrogă.

16. La articolul 19,

la alineatul (1) textul „, precum și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție” se substituie cu textul „în alte acte normative care reglementează sectoarele energeticii, inclusiv în actele normative de reglementare aprobate de Agenție;

la alineatul (2) textul „, precum și ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție” se substituie cu textul „, ale altor acte normative care reglementează sectoarele energeticii, inclusiv ale actelor normative de reglementare aprobate de Agenție.”.

17. La articolul 20:

în întregul cuprins al articolului cuvintele „reprezentant legal” se substituie cu sintagma „reprezentantul întreprinderii energetice/reprezentant”.

alineatul (2), se expune în următoarea redacție:

„(2) La ședința Consiliului de administrație în cadrul căreia se examinează aplicarea sancțiunii se invită, în mod obligatoriu, întreprinderea energetică în privința căreia urmează să fie aplicată sancțiunea. Invitația la ședință împreună cu copiile de pe toate materialele care se află în dosarul de aplicare a sancțiunii financiare se expediază întreprinderii energetice cu cel puțin 20 de zile lucrătoare înainte de data preconizată pentru ședință, prin orice mijloc de informare legal, care să asigure respectarea dreptului întreprinderii energetice la informare, precum și să ateste recepționarea documentelor (scrisoare recomandată cu aviz de recepție, act de recunoaștere a

recepționării, notificare și/sau comunicare, notificarea prin mijloace electronice de comunicație, etc., prevăzut de Codul administrativ).”.

alineatul (10) va avea următorul cuprins:

„(10) Întreprinderea energetică este în drept să achite jumătate din suma sancțiunii financiare respective dacă o achită în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a hotărârii Consiliului de administrație cu privire la aplicarea sancțiunii financiare. În acest caz, se consideră că hotărârea cu privire la aplicarea sancțiunii financiare este executată integral, cu excepția cazului în care hotărârea de aplicare a sancțiunii financiare a fost contestată în termenele și condițiile Codului administrativ.”

la alineatul (12), cuvintele „este de un an de la data constatării acesteia, fără a depăși însă 3 ani de la săvârșirea încălcării.” se substituie cu cuvintele „este de 3 ani de la săvârșirea încălcării”.

18. La articolul 21 alineatul (8) textul „Întreprinderile energetice au drept de acces la terenurile terților, cu condiția obținerii acordului proprietarilor terenurilor respective, pentru efectuarea lucrărilor de construcție, exploatare, întreținere, reabilitare, modernizare, inclusiv de rețehnologizare, a obiectelor energetice” se substituie cu textul „Operatorii de sistem, distribuitorii de energie termică au drept de acces la terenurile terților pentru efectuarea lucrărilor de construcție, exploatare, întreținere, reabilitare, modernizare, inclusiv de rețehnologizare, a obiectelor energetice, în condițiile stabilite în legile sectoriale”.

19. La articolul 24,

- alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii noncasnici se efectuează în condițiile stabilite de legile sectoriale.”;

- Se completează cu alineatul (6¹), cu următorul cuprins:

„(6¹) Cheltuielile aferente procurării, instalării, sigilării, verificării metrologice, întreținerii, reparării și înlocuirii echipamentelor de măsurare instalate de către distribuitorii de energie termică în cadrul proiectelor finanțate prin asistență externă, inclusiv în condițiile art. 6² alin. (1) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, sunt suportate de către distribuitorii de energie termică.”.

20. La articolul 25 alineatul (1) textul „Legii nr. 412/2004 cu privire la statistica oficială” se substituie cu textul „Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială”.

21. Articolul 27 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Lucrările în zona de protecție a liniei electrice ce aparține producătorului sau consumatorului noncasnic se efectuează de către persoane fizice și juridice, după coordonarea și cu acordul producătorului sau al consumatorului noncasnic.”

22. Capitolul VII¹ va avea următorul cuprins:

„Capitolul VII¹ PROIECTELE CE ȘI PROIECTELE IR

Articolul 31¹. Proiectele CE și proiectele IR. Principii generale

(1) Lista proiectelor CE se adoptă de către Consiliul Ministerial al Comunității Energetice în conformitate cu Titlul II al Tratatului Comunității Energetice, la fiecare doi ani, în baza listelor preliminare ale proiectelor CE aprobată de organele decizionale ale grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE.

(2) În conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, grupurile regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE aprobă propriile regulamente de procedură, care stabilesc inclusiv metoda de evaluare a proiectelor CE, criteriile de priorizare și mecanismul de clasificare a proiectelor, în scopul elaborării listei preliminare prevăzute de prezentul alineat. Ministerul Energiei, Agenția și operatorii sistemelor de transport din sectorul electroenergetic și al gazelor naturale desemnează unul sau mai mulți reprezentanți pentru participare în cadrul grupurilor respective.

(3) Organele decizionale ale grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE adoptă listele preliminare ale proiectelor CE, elaborată în conformitate cu procesul stabilit de cadrul normativ al Comunității Energetice, în funcție de contribuția fiecărui proiect la implementarea coridoarelor și a domeniilor prioritare privind infrastructura energetică prevăzute în anexa 1 și în funcție de îndeplinirea criteriilor prevăzute la articolul 31².

(4) Atunci când stabilește lista proiectelor CE prin combinarea listelor preliminare prevăzute la alin (1), Consiliul Ministerial, ținând cont în mod corespunzător de deliberările grupurilor:

a) se asigură că sunt incluse numai proiectele care îndeplinesc criteriile prevăzute la art. 31²;

b) asigură coerența transregională, ținând cont de opinia Comitetului de Reglemente al Comunității Energetice, formulată în condițiile prevăzute în cadrul normativ al Comunității Energetice;

c) ia în considerare avizele părților contractante ale Comunității Energetice care, deși proiectul propus nu se desfășoară pe teritoriul lor, ar putea fi afectate de acesta printr-un impact net pozitiv sau prin efecte potențial semnificative, inclusiv asupra mediului ori asupra funcționării infrastructurii energetice, și care transmit grupului un aviz în care își exprimă preocupările;

d) vizează înscrierea unui număr total de proiecte gestionabil pe lista Comunității Energetice.

(5) Proiectele CE și proiectele IR care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la punctul 1 lit. a) - d) din anexa nr. 2 se prezintă în vederea includerii lor în planurile regionale de investiții, prevăzute la art. 55 alin. (3) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, în planurile de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru zece ani, precum și în alte planuri naționale de infrastructură, după caz. Proiectele CE și proiectele IR respective au statut de proiecte de cea mai înaltă prioritate în cadrul fiecăruia dintre planurile menționate, se consideră obiecte de importanță strategică pentru Republica Moldova, care servesc interesului economic național, iar lucrările aferente pot fi declarate lucrări de utilitate publică de interes național. Prezentul alineat nu se aplică proiectelor concurente și proiectelor care nu au atins un grad suficient de maturitate pentru a permite realizarea unei analize cost-beneficiu specifice proiectului respectiv, astfel cum este prevăzut la art. 31⁶ sau proiectelor de interes reciproc.

(6) Proiectele CE și proiectele IR care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a) - d) din anexa nr. 2 și care sunt proiecte concurente sau proiecte care nu sunt suficient de avansate pentru permite realizarea unei analize cost-beneficiu specifice proiectului respectiv, astfel cum este prevăzut la art. 31⁶, pot fi incluse în planurile regionale de investiții prevăzute la art. 55 alin. (3) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, în planurile de dezvoltare a rețelelor electrice de transport pentru zece ani și în alte planuri naționale de infrastructură, după caz, ca proiecte în considerare.

(7) Dezvoltatorul unui proiect, potențial proiect CE sau potențial proiect IR, care dorește ca proiectul respectiv să fie recunoscut prin decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice ca fiind proiect de interes comun în cadrul Comunității Energetice sau să fie recunoscut ca proiect de interes reciproc, trebuie să prezinte grupului regional al Comunității Energetice pentru proiectele CE sau grupului regional din cadrul Uniunii Europene o cerere de selectare ca proiect pe lista corespunzătoare, care să cuprindă:

a) evaluarea proiectului respectiv din punctul de vedere al contribuției proiectului în cauză la realizarea obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului Comunității Energetice privind neutralitatea climatică pentru anul 2050, în cazul unui potențial proiect CE, sau a priorităților stabilite la nivelul Uniunii Europene, în cazul unui potențial proiect IR;

b) referința la categoria relevantă a potențialului proiect CE sau proiect IR, după cum este stabilită în anexa nr. 2;

c) analiza respectării criteriilor relevante prevăzute la art. 31², în anexa nr. 3, precum și/sau a altor criterii și condiții, stabilite la nivelul Comunității Energetice, în cazul unui potențial proiect CE, și/sau a criteriilor și condițiilor stabilite la nivelul Uniunii Europene, în cazul unui potențial proiect IR;

d) în cazul unui potențial proiect CE sau proiect IR care este suficient de avansat, o analiză cost-beneficiu specifică proiectului respectiv, efectuată în conformitate cu metodologiile relevante prevăzute la art. 31⁶ alin. (1), în cazul unui potențial proiect CE, sau în conformitate cu metodologiile relevante stabilite în cadrul Uniunii Europene, în cazul unui potențial proiect IR;

e) alte informații și documente relevante pentru evaluarea unui potențial proiect CE sau proiect IR de către grupul corespunzător din cadrul Comunității Energetice sau din cadrul Uniunii Europene;

f) pentru proiectele IR, scrisorile din partea guvernelor țărilor afectate în mod direct, prin care acestea își exprimă sprijinul pentru proiect sau alte acorduri fără caracter juridic obligatoriu.

(8) În conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, toți destinatarii păstrează confidențialitatea informațiilor care constituie secret comercial.

Articolul 31². Criterii pentru evaluarea proiectelor CE și a proiectelor IR

(1) Un proiect CE urmează să îndeplinească următoarele criterii generale:

1) proiectul se încadrează în cel puțin unul dintre coridoarele și zonele de interconectare prioritare privind infrastructura energetică prevăzute în anexa nr. 1;

2) potențialele beneficii generale ale proiectului, evaluate în conformitate cu criteriile specifice relevante de la pct. 3), depășesc costurile acestuia, inclusiv pe termen lung;

3) proiectul îndeplinește oricare dintre următoarele criterii:

a) implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, traversând în mod direct sau indirect, prin interconectare cu o țară terță, frontiera dintre două părți contractante ale Comunității Energetice sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice;

b) este situat pe teritoriul unei părți contractante a Comunității Energetice, fie terestru, fie offshore, inclusiv pe insule, și are un impact transfrontalier semnificativ conform pct. 1 din anexa nr. 3.

(2) În cazul proiectelor CE care se încadrează în categoriile specifice de infrastructură energetică, se aplică următoarele criterii specifice:

1) pentru proiectele de transport, distribuție și stocare a energiei electrice care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a) - d) din anexa nr. 2, proiectul contribuie în mod semnificativ la durabilitate prin integrarea energiei din surse regenerabile în rețea, prin transportul sau distribuția energiei electrice din surse regenerabile către principalele centre de consum și situri de stocare, precum și la limitarea reducerii forțate a producerii de energie electrică, după caz, și contribuie la cel puțin unul dintre următoarele criterii specifice:

a) integrarea pieței, inclusiv prin eliminarea izolării energetice a cel puțin unei părți contractante a Comunității Energetice și reducerea blocajelor în infrastructura energetică, concurență, interoperabilitate și flexibilitatea sistemului;

b) securitatea aprovizionării, inclusiv prin interoperabilitate, flexibilitatea sistemului, securitate cibernetică, conexiuni adecvate și operarea în siguranță și în mod fiabil a sistemului;

2) pentru proiectele de rețele electrice inteligente care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 1 lit. e) din anexa nr. 2, proiectul contribuie în mod semnificativ la durabilitate prin integrarea energiei electrice din surse regenerabile în rețeaua electrică și contribuie la cel puțin două dintre următoarele criterii specifice:

a) securitatea aprovizionării, inclusiv prin eficiența și interoperabilitatea în exploatarea zilnică a rețelei electrice la transportul și distribuția energiei electrice, evitarea congestiilor, precum și integrarea și implicarea utilizatorilor de sistem;

b) integrarea pieței, inclusiv prin exploatarea eficientă a sistemului și utilizarea interconexiunilor;

c) siguranța rețelei, flexibilitatea și calitatea furnizării, inclusiv prin adoptarea pe scară mai largă a inovării în echilibrare, piețele de flexibilități, securitatea cibernetică, monitorizarea, controlul sistemului și corectarea erorilor;

d) integrarea inteligentă a sectorului, fie în sistemul energetic, prin conectarea diferitor purtători de energie și sectoare, fie într-un mod mai larg, favorizând sinergiile și coordonarea dintre sectoarele energetic, al transporturilor și al telecomunicațiilor;

3) în ceea ce privește proiectele privind transportul și stocarea dioxidului de carbon care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 5 din anexa nr. 2, proiectul contribuie semnificativ la durabilitate, prin reducerea emisiilor de dioxid de carbon în instalațiile industriale conectate, și contribuie la toate criteriile specifice următoare:

a) evitarea emisiilor de dioxid de carbon, menținând în același timp securitatea aprovizionării;

b) creșterea rezilienței și a siguranței transportului și a stocării dioxidului de carbon;

c) utilizarea eficientă a resurselor, prin conectarea de surse multiple de dioxid de carbon și situri de stocare prin infrastructuri comune și reducerea la minimum a presiunii asupra mediului și a riscurilor la adresa mediului;

4) pentru proiectele privind hidrogenul care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 3 din anexa nr. 2, proiectul contribuie în mod semnificativ la durabilitate, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, prin intensificarea utilizării hidrogenului din surse regenerabile sau a hidrogenului produs cu emisii scăzute de carbon, punând accent pe hidrogenul din surse regenerabile, în special în aplicațiile finale, cum ar fi sectoarele în care reducerea este dificilă, în care nu sunt fezabile soluțiile mai eficiente energetic, și prin sprijinirea generării de energie din surse regenerabile variabile, oferind flexibilitate, soluții de stocare, sau ambele, și proiectul contribuie semnificativ la cel puțin unul din următoarele criterii specifice:

a) integrarea pieței, inclusiv prin conectarea rețelelor de hidrogen existente sau emergente ale părților contractante ale Comunității Energetice sau contribuie în alt mod la crearea unei rețele pentru transportul și stocarea hidrogenului la nivelul Comunității Energetice și asigură interoperabilitatea sistemelor conectate;

b) securitatea furnizării și flexibilitatea, inclusiv prin conexiuni adecvate și prin facilitarea exploatării sigure și fiabile a sistemului;

c) concurența, inclusiv prin permiterea accesului la surse de alimentare multiple și la utilizatori de sistem multipli în mod transparent și nediscriminatoriu;

5) în cazul electrolizoarelor care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 4 din anexa nr. 2, proiectul contribuie în mod semnificativ la toate criteriile specifice următoare:

a) durabilitate, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin intensificarea utilizării hidrogenului din surse regenerabile sau a celui produs cu emisii scăzute de carbon, în special din surse regenerabile, precum și a combustibililor sintetici de aceeași origine;

b) siguranța alimentării, inclusiv prin contribuția la exploatarea sigură, eficientă și fiabilă a sistemului sau prin oferirea de soluții de stocare, de flexibilitate sau ambele, cum ar fi răspunsul părții de consum și serviciile de echilibrare;

c) încurajarea serviciilor de flexibilitate, precum consumul dispecerizabil și stocarea, facilitând integrarea inteligentă a sectorului energetic prin crearea de legături cu alți purtători de energie și cu alte sectoare;

6) pentru proiectele de rețele inteligente de gaze naturale care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 2 din anexa nr. 2, proiectul contribuie în mod semnificativ la durabilitate prin asigurarea integrării unei game largi de gaze cu emisii scăzute de carbon și, în

special, a celor din surse regenerabile, inclusiv când sunt de origine locală, cum ar fi biometanul sau hidrogenul din surse regenerabile, în sisteme de transport, distribuție sau stocare de gaze naturale, în vederea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, și proiectul contribuie în mod semnificativ la cel puțin unul din următoarele criterii specifice:

a) siguranța rețelei și calitatea furnizării prin îmbunătățirea eficienței și interoperabilității la exploatarea zilnică a sistemelor de transport, distribuție sau stocare de gaze, printre altele, prin abordarea provocărilor generate de injectarea de gaze de calitate diferită;

b) funcționarea pieței și serviciile prestate consumatorilor;

c) facilitarea integrării inteligente a sectorului energetic prin crearea de legături cu alți purtători de energie și sectoare energetice și facilitarea consumului dispecerizabil.

7) În ceea ce privește proiectele care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la anexa nr. 2, criteriile prevăzute la pct. 3) din prezentul articol se evaluează în conformitate cu indicatorii prevăzuți la pct. 3 – pct. 7 din anexa nr. 3.

(3) Criteriile prevăzute la alineatul (3) pentru proiectele care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la Anexa nr. 2 se evaluează în conformitate cu indicatorii prevăzuți la Anexa nr. 3 pct. 3 – pct. 8.

(4) Un proiect IR trebuie să îndeplinească următoarele criterii generale:

1) proiectul contribuie în mod semnificativ la obiectivele menționate la art. 2 alin (2) lit. e¹ și la obiectivele corespunzătoare ale Uniunii Europene, în special prin faptul că nu obstrucționează capacitatea Republicii Moldova de a elimina treptat activele de generare pe bază de combustibili fosili pentru consumul său intern, și la durabilitate, inclusiv prin integrarea energiei din surse regenerabile în rețea și prin transportul și distribuția energiei din surse regenerabile către principalele centre de consum și situri de stocare;

2) potențialele beneficii generale ale proiectului la nivelul Uniunii Europene, evaluate în conformitate cu criteriile specifice relevante de la alin. (2) din prezentul Articol, depășesc costurile acestuia în cadrul Uniunii Europene, inclusiv pe termen lung;

3) proiectul este situat pe teritoriul a cel puțin unui stat membru al Uniunii Europene și a cel puțin unei țări terțe și are un impact transfrontalier semnificativ, astfel cum este definit în Anexa nr. 3 pct. 8;

4) în ceea ce privește partea situată pe teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene, proiectul este în conformitate cu legislația corespunzătoare, în cazul în care se încadrează în categoriile de infrastructuri prevăzute în Anexa nr. 2, pct. 1 și pct. 3;

5) țara terță sau țările terțe implicate prezintă un nivel ridicat de convergență a cadrului de politici și sunt demonstrate mecanisme de asigurare a respectării legii pentru a sprijini obiectivele de politică ale Uniunii Europene, în special pentru a asigura:

a) o piață internă a energiei care funcționează bine;

b)) siguranța alimentării bazată, printre altele, pe surse diverse, cooperare și solidaritate;

c) un sistem energetic, inclusiv producția, transportul și distribuția, în curs spre realizarea obiectivului neutralității climatice, în conformitate cu Acordul de la Paris și cu țintele Uniunii Europene privind energia și clima pentru 2030 și obiectivul său privind neutralitatea climatică până în 2050, în special, prin evitarea relocării emisiilor de dioxid de carbon;

6) țara terță sau țările terțe implicate sprijină statutul prioritar al proiectului, astfel cum este stabilit la articolul 31⁴, și se angajează să respecte un calendar similar pentru punerea în aplicare

accelerată și alte măsuri de sprijin privind politicile și reglementările aplicabile proiectelor de interes comun din Uniune.

7) în raport cu proiectele de stocare a dioxidului de carbon care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută în Anexa nr. 2 pct. 5 lit. c), proiectul este necesar pentru a permite transportul transfrontalier și stocarea dioxidului de carbon, iar țara terță în care se află proiectul dispune de un cadru juridic adecvat, bazat pe mecanisme de asigurare a aplicării legii în mod eficient, pentru a se asigura că standardele și garanțiile se aplică proiectului, prevenind orice relocări ale emisiilor de dioxid de carbon, precum și în ceea ce privește clima, sănătatea umană și ecosistemele în ceea ce privește siguranța și eficacitatea stocării permanente a dioxidului de carbon, care sunt cel puțin la același nivel cu cele prevăzute de dreptul Uniunii Europene.

(5) Rapoartele privind scenariile comune elaborate de Rețeaua Europeană a Operatorilor Sistemelor de Transport al Energiei Electrice (în continuare - *ENTSO-E*) și de Rețeaua Europeană a Operatorilor Sistemelor de Transport al Gazelor Naturale (în continuare - *ENTSO-G*) se iau în considerare pentru evaluarea proiectelor CE, care se încadrează în categoriile prevăzute la pct. (1) (a), (b) și (d), precum și la pct. (3) din anexa nr. 2.

Articolul 31³. Statutul de prioritate al proiectelor CE și al proiectelor IR

(1) În conformitate cu prezenta lege, odată cu introducerea în lista proiectelor CE și, respectiv, în lista Uniunii Europene, proiectele CE și proiectele IR, se consideră a fi proiecte de importanță strategică pentru Republica Moldova, care servesc interesului economic național și au statut de proiecte de importanță națională majoră, iar lucrările aferente pot fi declarate lucrări de utilitate publică de interes național.

(2) Proiectele CE și proiectele IR beneficiază de statut de prioritate în cadrul procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, inclusiv în legătură cu eliberarea actelor permissive în domeniul mediului, precum și în cadrul procedurilor aferente amenajării teritoriului. Procesul de autorizare al proiectelor CE sau IR se desfășoară în conformitate cu principiile stabilite în prezentul capitol care au scopul de a coordona și integra procedurile existente de eliberare a actelor permissive prevăzute de actele normative corespunzătoare, fără a genera etape suplimentare de autorizare.

(3) Pentru a asigura examinarea în regim de prioritate în cadrul procesului de autorizare a proiectelor CE și a proiectelor IR, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, în virtutea atribuției prevăzute la art. 5¹ alin. (2), inițiază crearea unui grup de lucru, la nivelul Guvernului, în care participă, reieșind din competențele legale, persoanele responsabile din cadrul tuturor autorităților vizate. În cadrul grupului respectiv, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei stabilește, prin cooperare cu dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR și după consultarea autorităților vizate, un calendar al procesului de autorizare pentru fiecare proiect CE sau IR, în care să fie indicate termenele de adoptare a deciziilor privind emiterea actelor permissive pentru fiecare dintre autoritățile vizate.

(4) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei monitorizează respectarea calendarului procesului de autorizare a proiectului CE sau IR. În cazul în care autoritatea vizată estimează că decizia privind eliberarea unui act permisiv nu va fi emisă în termenul stabilit în calendarul respectiv, aceasta informează, fără întârziere, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu indicarea cauzelor întârzierii, inclusiv în cazul în care dosarul depus de dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR este incomplet, iar dezvoltatorului proiectului respectiv i-a fost solicitată prezentarea informațiilor suplimentare pentru clarificarea anumitor circumstanțe în conformitate cu actele normative aplicabile. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei acordă la necesitate asistență dezvoltatorului proiectului CE sau IR și autorităților vizate după pentru a soluționa probleme apărute.

În măsura în care soluționarea acestora necesită timp suplimentar, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei ajustează, după consultarea dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR, calendarul procesului de autorizare a proiectului respectiv și, la necesitate, prelungește termenul procesului de autorizare a proiectului respectiv, dar fără a depăși termenele maxime stabilite la art. 31⁴ alin. (1) - (2).

(5) Pentru a asigura o gestionare administrativă eficientă a dosarelor de candidatură aferente proiectelor CE și proiectelor IR, dezvoltatorii proiectelor respective, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, precum și autoritățile vizate se asigură că dosarele aferente proiectelor CE, proiectelor IR sunt tratate cu celeritate maximă.

(6) Includerea proiectelor CE și a proiectelor IR în lista proiectelor CE și, respectiv, în lista proiectelor Uniunii Europene constituie o recunoaștere a necesității acestora din perspectiva politicii energetice și climatice, în contextul oricărei decizii adoptate în cadrul procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR, fără a aduce atingere amplasamentului exact, traseului sau tehnologiei proiectului. Prezentul alineat nu se aplică proiectelor concurente și proiectelor care nu au atins un grad suficient de maturitate pentru a permite realizarea unei analize cost-beneficiu specifică proiectului respectiv, astfel cum este prevăzut la art. 31⁶.

(7) Eventualele neînțelegeri sau litigii aferente proiectelor CE și proiectelor IR, atât pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere sau arbitraj, cât și de către instanțele de judecată, inclusiv în cadrul exercitării căilor de atac se consideră urgente, iar examinarea acestora se realizează în regim prioritar. Părțile implicate au obligația de a depune toată diligența necesară pentru a asigura examinarea promptă a acestora.

(8) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul mediului evaluează, ținând cont de liniile directe ale Comisiei Europene cu privire la raționalizarea procedurilor de evaluare a mediului pentru proiectele Uniunii, aplicabile la nivelul Comunității Energetice, necesitatea adoptării de măsuri legislative și de măsuri fără caracter legislativ în vederea eficientizării procedurilor de evaluare a mediului și pentru a asigura aplicarea lor coerentă și informează Secretariatul Comunității Energetice cu privire la rezultatele evaluării respective. În funcție de rezultatele evaluării, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul mediului în comun cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei întreprind măsuri fără caracter legislativ sau elaborează amendamente legislative pentru a soluționa problemele identificate. Amendamentele respective trebuie să fie în concordanță cu cadrul normativ al Comunității Energetice.

(9) În ceea ce privește impactul asupra mediului, având în vedere integrarea în cadrul normativ al Comunității Energetice a actelor Uniunii Europene privind politica comunitară în domeniul apei, precum și cu privire la conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, și cu condiția respectării cerințelor aferente, includerea proiectelor transfrontaliere respective în lista proiectelor CE le conferă acestora caracter de proiecte interes public din perspectiva politicii energetice, care pot fi calificate ca proiecte de interes public major. Prezentul alineat nu se aplică proiectelor concurente și proiectelor care nu au atins un grad suficient de maturitate pentru a permite realizarea unei analize cost-beneficiu specifică proiectului respectiv, astfel cum este prevăzut la art. 31⁶.

Articolul 31⁴. Organizarea procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR

(1) Procesul de autorizare a proiectelor CE sau IR se desfășoară în două etape: etapa prealabilă și etapa de autorizare propriu-zisă. Etapa prealabilă reprezintă intervalul cuprins între momentul inițierii procesului de autorizare a unui proiect CE sau IR în modul prevăzut la alin. (6) și momentul adoptării de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei a

deciziei cu privire la acceptarea dosarului de candidatură al dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR în conformitate cu alin. (12). Etapa prealabilă nu poate depăși durata de doi ani. Etapa de autorizare propriu-zisă reprezintă intervalul cuprins între momentul adoptării de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei a deciziei cu privire la acceptarea dosarului de candidatură al dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR și momentul emiterii ultimului act permisiv relevant pentru proiectul CE sau proiectul IR care face parte din setul de acte denumite generic „decizie exhaustivă”. Etapa de autorizare propriu-zisă nu poate depăși durata de 18 luni.

(2) Durată întregului proces de autorizare a proiectelor CE sau IR nu poate depăși termenul de 42 de luni, iar organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei acordă la necesitate asistență dezvoltatorului proiectului CE sau IR și autorităților vizate pentru ca actele permise necesare să fie eliberate în termeni proximi. În cazul în care organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei estimează că una din cele 2 etape ale procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR ori ambele etape nu vor fi finalizate în termenele stabilite la alineatul (1), acesta poate prelungi un termen sau pe amândouă, înainte de expirarea acestora, având în vedere circumstanțele specifice ale proiectului CE sau IR concret. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei nu poate prelungi durata combinată a celor două etape ale procesului de autorizare a proiectelor CE sau IR cu mai mult de nouă luni decât în circumstanțe excepționale.

(3) În cazul în care organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei decide, în conformitate cu alin. (2) în sensul prelungirii termenului procesului de autorizare a proiectului CE, acesta informează grupul regional al Comunității Energetice pentru proiectul CE corespunzător și îi prezintă măsurile întreprinse sau care urmează să fie întreprinse pentru a finaliza procesul de autorizare în termeni proximi. La solicitarea grupului regional corespunzător al Comunității Energetice pentru proiectul CE, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei îl informează periodic cu privire la progresele înregistrate în acest sens și motivele privind orice întârziere.

(4) Pentru a iniția procesul de autorizare a unui proiect CE sau IR, dezvoltatorul proiectului respectiv expediază organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, prin intermediul documentului electronic, semnat cu semnătură electronică calificată, sau prin document pe suport de hârtie, semnat de către administratorul dezvoltatorului proiectului respectiv, o notificare cu privire la inițierea procesului de autorizare a proiectului CE sau IR, la care anexează o descriere detaliată a proiectului respectiv, inclusiv indicând documentele de care dispune pentru eliberarea actelor permise necesare implementării proiectului CE sau a proiectului IR.

(5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei expediază notificarea și documentele prevăzute la alin. (4), tuturor autorităților vizate care îi comunică în termen de două luni dacă dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR deține toate documentele necesare pentru a obține actele permise corespunzătoare, precum și lista actelor suplimentare ce urmează a fi prezentate de dezvoltatorul proiectului CE sau IR în conformitate cu actele normative care reglementează eliberarea actelor permise în cauză. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și autoritățile vizate iau în considerare în procesului de autorizare a proiectului CE sau IR orice studii valabile efectuate și permisele sau autorizațiile eliberate pentru un anumit proiect CE sau IR înainte ca în raport cu proiectul respectiv să fie inițiat procesul de autorizare în conformitate cu prezentul articol, și nu solicită dublarea studiilor și a permiselor sau a autorizațiilor respective.

(6) În termen de cel mult 3 luni de la recepționarea notificării depuse de dezvoltatorul proiectului CE sau IR în conformitate cu alin. (3), organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei adoptă decizia fie de confirmare a faptului că dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR dispune de toate documentele necesare pentru eliberarea actelor permise

corespunzătoare și că notificarea sa privind inițierea procesului de autorizare a proiectului CE sau IR este acceptată, iar procesul de autorizare, etapa prealabilă, se consideră inițiat, fie cu privire la refuzul privind inițierea procesului de autorizare a proiectului CE sau IR. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei refuză inițierea procesului de autorizare pentru un proiect CE sau IR în cazul în care dezvoltatorul proiectului respectiv nu prezintă documentele prevăzute la alin. (3) și nu dispune de un proiect suficient de avansat, cu indicarea motivelor refuzului și a informațiilor pertinente privind măsurile suplimentare ce trebuie întreprinse de acesta pentru înlăturarea cauzelor care au stat la baza refuzului, inclusiv în legătură cu eliberarea actelor permise de către autoritățile vizate. În cazul în care un proiect CE sau IR implică Republica Moldova și cel puțin încă o parte contractantă a Comunității Energetice sau cel puțin un stat membru al Uniunii Europene, procesul de autorizare pentru respectivul proiect CE sau IR se consideră inițiat la data acceptării ultimei notificări de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei sau de către autoritatea competentă responsabilă de facilitarea și coordonarea procesului de autorizare a proiectului CE sau a proiectului IR din statele respective din țara respectivă.

(7) Organul central de specialitate al administrației publice se asigură că actele permise eliberate în cadrul procesului de autorizare al proiectelor CE sau IR să fie eliberate în termeni proximi, iar cerințele stabilite de autoritățile vizate corespund fiecărei categorii de proiect CE sau IR. În acest scop, cerințele pentru inițierea procesului de autorizare a unui proiect CE sau IR, precum și pentru acceptarea dosarului de candidatură al dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR se stabilesc în funcție de specificul proiectului CE sau IR, inclusiv în funcție de tipul și dimensiunea proiectului respectiv sau ținând cont de rezultatele evaluării prealabile efectuate de către Agenția de mediu a activității planificate în conformitate cu Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului supra mediului. Autoritățile vizate întreprind toate măsurile necesare pentru urgentarea eliberării actelor permise necesare pentru implementarea unui proiect CE sau IR.

(8) În cazul în care, potrivit actelor normative aplicabile, stabilirea traseului sau a amplasamentului, realizată exclusiv în scopul unui proiect planificat, inclusiv planificarea coridoarelor specifice pentru infrastructurile de rețea, nu poate fi integrată în procesul de adoptare a deciziei exhaustive, decizia corespunzătoare se adoptă într-o etapă separată, în termen de șase luni de la data transmiterii de către dezvoltatorul proiectului CE sau IR a dosarului de candidatură final și complet. În acest caz, organul central de specialitate al administrației publice poate decide în sensul prelungirii procesului de autorizare pentru o perioadă de cel mult șase luni, cu excepția unor circumstanțe excepționale, inclusiv în ceea ce privește procedura prevăzută de prezentul alineat.

(9) Etapa prealabilă cuprinde elaborarea, de către dezvoltatorii proiectului CE sau IR, a rapoartelor de mediu, în măsura în care aceasta este prevăzută de Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, precum și a documentației aferente adaptării la schimbările climatice. Etapa prealabilă poate fi divizată în trei sub-etape, în funcție de acțiunile care urmează a fi întreprinse:

a) după confirmarea notificării privind inițierea procesului de autorizare a proiectului CE sau a proiectului IR, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, ținând cont de lista de verificare prevăzută la alin. 5¹ alin. (8) lit. e) și în strânsă colaborare cu autoritățile vizate și, după caz, în baza propunerii dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR, identifică domeniul de aplicare a rapoartelor și a documentelor, precum și gradul de detaliere a informațiilor, care trebuie prezentate de către dezvoltatorul proiectului CE sau IR în cadrul dosarului de candidatură pentru a solicita emiterea actelor permise care alcătuiesc decizia exhaustivă în raport cu proiectul respectiv;

b) în baza rezultatelor obținute în cadrul sub-etapei prevăzute la lit. a), organul central de specialitate în domeniul energiei elaborează, în cooperare cu dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR și autoritățile vizate, un calendar detaliat al procesului de autorizare a proiectului CE sau a proiectului IR respectiv. În cazul proiectelor CE și al proiectelor IR transfrontaliere, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei colaborează cu autoritățile competente responsabile de facilitarea și coordonarea procesului de autorizare a proiectului CE sau a

proiectului IR din țările implicate pentru a coordona și ajusta calendarele întocmite la nivel național și pregătesc un calendar comun;

c) înainte de adoptarea deciziei cu privire la acceptarea dosarului de candidatură al dezvoltatorului proiectului CE și al proiectului IR, organul central de specialitate în domeniul energiei este în drept să solicite, inclusiv la cererea autorităților vizate, de la dezvoltatorul proiectului respectiv informații care nu au fost prezentate de acesta, deși au fost identificate ca fiind necesare conform lit. a), sau informații suplimentare, dacă este necesară clarificarea anumitor circumstanțe. În termen de trei luni de la prezentarea de către dezvoltatorul proiectului CE sau IR a informațiilor lipsă, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei adoptă decizia cu privire la acceptarea dosarului de candidatură al dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR. Solicitățile de informații suplimentare pot fi formulate doar în măsura în care sunt justificate de apariția unor circumstanțe noi.

(10) Calendarul procesului de autorizare a proiectului CE sau IR, prevăzut la alin. (9) lit. b), se coordonează cu autoritățile vizate în cadrul grupului de lucru instituit în conformitate cu art. 31³ alin. (3). Calendarul procesului de autorizare a proiectului CE sau IR trebuie să includă cel puțin informații cu privire la:

a) deciziile și actele permissive aferente proiectului CE sau IR;
b) autoritățile publice, părțile interesate și publicul larg vizat;
c) etapele individuale ale procesului de autorizare a proiectului CE sau IR și durata acestora;
d) etapele principale care trebuie parcurse în legătură cu adoptarea deciziilor și eliberarea actelor permissive aferente proiectului CE sau IR care împreună alcătuiesc setul de acte denumite generic „decizie exhaustivă” și termenele aferente.

e) resursele planificate de autoritățile vizate și eventualele resurse suplimentare necesare.

(11) După obținerea certificatului/certificatelor de urbanism pentru proiectare aferente proiectului CE sau IR, dezvoltatorul proiectului respectiv expediază organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, prin intermediul documentului electronic, semnat cu semnătură electronică calificată, sau prin document pe suport de hârtie, semnat de către administratorul dezvoltatorului proiectului respectiv, dosarul de candidatură, la care anexează actele permissive obținute. Dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR se asigură că dosarul de candidatură este complet și de o calitate corespunzătoare și solicită, la cel mai timpuriu stadiu posibil al procesului de autorizare, avizul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei. Dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR cooperează cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei pentru a prezenta informații complete și exhaustive cu privire la proiectul respectiv, precum și pentru a asigura respectarea calendarului procesului de autorizare a proiectului respectiv, precum și termenele stabilite în prezentul Capitol.

(12) În termen de 10 zile lucrătoare de la recepționarea dosarului de candidatură depus de către dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei adoptă decizia de acceptare a dosarului de candidatură al dezvoltatorului proiectului CE și al proiectului IR sau solicită prezentarea de informații suplimentare astfel cum este prevăzut la alin. (9) lit. c). La data adoptării de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei a deciziei privind acceptarea candidaturii dezvoltatorului proiectului CE și al proiectului IR etapa de autorizare propriu-zisă prevăzută la alin. (1) se consideră inițiată.

(13) Orice modificare a termenelor sau a condițiilor prevăzute în actele normative care reglementează eliberarea actelor permissive aferente unui proiect CE sau IR nu trebuie să conducă la prelungirea proceselor de autorizare inițiate anterior intrării în vigoare a acestor modificări. În vederea menținerii caracterului accelerat al procesului de autorizare a unui proiect CE sau IR, organul central de specialitate adaptează, după caz, calendarul prevăzut la alin. (9) lit. b), astfel încât, în măsura posibilului, termenele prevăzute pentru desfășurarea procesului de autorizare a proiectului respectiv să nu fie depășite.

(14) Termenele prevăzute în prezentul articol se aplică fără a afecta obligațiile Republicii Moldova care decurg din Tratatul Comunității Energetice și din dreptul internațional și fără a afecta exercitarea căilor de atac administrative sau judiciare în fața instanțelor judecătorești. De asemenea, acestea nu împiedică aplicarea unor termene mai scurte stabilite pentru eliberarea actelor permise aferente unui proiect CE sau IR.

Articolul 31⁵. Transparența și consultările publice în legătură cu implementarea proiectelor CE și a proiectelor IR

(1) În termen de 3 luni de la inițierea procesului de autorizare a unui proiect CE sau IR în conformitate cu art. 31⁴ alin. (6), dezvoltatorul proiectului respectiv elaborează și prezintă organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei un concept privind participarea publicului larg. Conceptul respectiv se elaborează în conformitate cu cerințele stabilite în ghidul prevăzut la art. 5¹ alin. (8) și trebuie să includă cel puțin informațiile referitoare la:

- a) părțile interesate vizate;
- b) măsurile preconizate, inclusiv locațiile și datele generice propuse pentru ședințele consultărilor publice;
- c) calendarul ședințelor planificate în cadrul consultărilor publice;
- d) resursele umane alocate pentru desfășurarea consultărilor publice și pentru îndeplinirea diverselor sarcini.

(2) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei examinează conceptul prevăzut la alin. (1) și, în termen de cel mult 3 luni de la recepționarea acestuia, notifică dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR cu privire la validarea conceptului privind participarea publicului larg sau cu privire la necesitatea modificării conceptului respectiv, indicând modificările recomandate. La luarea deciziei, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei ține cont de orice formă de participare și de consultare a publicului larg care a avut loc înainte de inițierea procesului de autorizare a proiectului CE sau IR, cu condiția că participarea și consultarea publicului larg au fost efectuate cu respectarea cerințelor cu privire la transparență, stabilite de prezentul articol.

(3) În cazul în care, după validarea conceptului privind participarea publicului larg, dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR intenționează să-l modifice semnificativ, acesta este obligat să informeze organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și să modifice conceptul respectiv conform recomandărilor organului central al administrației publice de specialitate în domeniul energiei.

(4) Fără a aduce atingere principiilor stabilite de Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului înconjurător în context transfrontalier (în continuare – *Convenția Espoo*), la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.1546/1993, de Convenția privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului (în continuare – *Convenția Aarhus*), la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 346/1999, *acquis*-ului Comunității Energetice, precum și cerințelor privind organizarea consultărilor publice în conformitate cu legislația mediului, pentru a încuraja participarea publicului larg, inclusiv a părților implicate la procesul de autorizare a proiectelor CE sau IR, și pentru a asigura informarea și dialogul prealabile cu publicul larg, necesită a fi respectate următoarele principii:

a) părțile interesate afectate de implementarea unui proiect CE sau proiect IR, inclusiv autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale și autoritățile regionale, proprietarii de terenuri și persoanele care locuiesc în vecinătatea zonei în care urmează să fie construit obiectul infrastructurii energetice vizat de proiectul respectiv, publicul larg, asociațiile sau organizațiile, constituite conform legii, sunt informate și consultate, în mod deschis și transparent, la etapa incipientă, în mod incluziv și astfel încât alternativele propuse în cadrul consultărilor publice să poată fi luate în considerare. La necesitate, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei acordă suport dezvoltatorului proiectului CE sau al proiectului IR în acest sens;

b) în cazul în care se organizează mai multe consultări publice pentru un proiect CE sau proiect IR, în măsura posibilităților, se recurge la gruparea acestora. Fiecare consultare publică acoperă toate subiectele relevante pentru o anumită etapă a procesului de autorizare a proiectului CE sau a proiectului IR, iar fiecare subiect aferent unei anumite etape a procesului de autorizare este abordat o dată pe parcursul consultărilor publice. O consultare publică poate avea loc în mai multe locații geografice. Subiectele abordate în cadrul unei consultări publice se indică în mod clar în notificarea privind consultările publice;

c) comentariile și obiecțiile părților interesate se admit doar în intervalul de timp stabilit pentru prezentarea acestora;

d) dezvoltatorii proiectelor CE sau IR urmează să asigure că consultările publice au loc pe parcursul unei perioade de timp care permite o participare publică deschisă și incluzivă.

(5) Înainte de a expedia organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, în conformitate cu art. 31⁴ alin. (11), dosarul de candidatură final și complet, dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR este obligat să organizeze cel puțin o consultare publică. În cadrul consultării publice respective, părțile interesate prevăzute la alin. (4) lit. a) din prezentul articol sunt informate, încă la etapa incipientă, cu privire la proiectul CE sau proiectul IR, astfel încât să fie identificate cel mai potrivit amplasament, traseu sau tehnologii, precum și după caz, să fie identificate toate impacturile relevante, în conformitate cu actele normative aplicabile, și subiectele relevante care urmează să fie abordate în procesul de examinare a dosarului proiectului CE sau a proiectului IR, cu luarea în considerare aspectelor pertinente privind adaptarea la schimbările climatice.

(6) Dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR elaborează un raport pentru fiecare consultare publică organizată în conformitate cu alin. (5), în care descrie modul în care au fost luate în considerare opiniile exprimate în cadrul consultării publice, indicând modificările aduse proiectului în partea ce ține de amplasamentul, traseul și concepția proiectului CE sau IR ori indicând motivele pentru care opiniile respective nu au fost luate în considerare (în continuare – *raport privind consultarea publică*). Raportul privind consultarea publică se anexează la dosarul de candidatură care se depune de către dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR în conformitate cu art. 31⁴ alin. (11), precum și se publică pe site-ul web al dezvoltatorului prevăzut la alin. (13) din prezentul articol, fără a afecta confidențialitatea informațiilor care constituie secret comercial sau a altor informații cu accesibilitate limitată.

(7) În cadrul consultării publice organizate în conformitate cu alin. (5), dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR trebuie să întreprindă cel puțin următoarele acțiuni:

a) să elaboreze și să publice, în format electronic și, după caz, pe suport de hârtie, o broșură informativă de cel mult 15 pagini care să prezinte în mod clar și concis o sinteză a descrierii, scopului și a al etapelor de dezvoltare a proiectului CE sau a proiectului IR, informații relevante privind dezvoltarea planificată a rețelei de transport sau de distribuție, după caz, rutele alternative luate în considerare, tipurile și caracteristicile impactului potențial, inclusiv de natură transfrontalieră, precum și eventualele măsuri de atenuare a acestora. Broșura informativă se publică până la inițierea consultărilor publice și trebuie să indice suplimentar adresa platformei Secretariatului Comunității Energetice, site-ul web oficial al organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei pe care este publicat ghidul prevăzut la art. 5¹ alin. (8), precum și site-ul web al dezvoltatorului prevăzut la alin. (13) din prezentul articol;

b) să publice informațiile privind consultarea pe site-ul web prevăzut la alin. (13), pe panourile informative ale autorităților administrației publice locale și, cel puțin, în unul sau, după caz, în două mijloace de informare locale;

c) să invite, prin intermediul unui document electronic, a unui document pe suport de hârtie ori prin intermediul mass-mediei naționale, toate părțile relevante, asociațiile, organizațiile și grupurile afectate de implementarea proiectului CE sau a proiectului IR pentru participare la ședințele organizate în vederea abordării unor subiecte specifice.

(8) Obligația dezvoltatorului proiectului CE sau a proiectului IR de a organiza consultarea publică în conformitate cu la alin. (5) nu afectează și nu substituie obligația acestuia de a organiza consultările publice după transmiterea solicitării aprobării de dezvoltare în conformitate cu actele

normative care reglementează evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului.

(9) În cazul proiectelor CE sau al proiectelor IR transfrontaliere, care implică Republica Moldova și/sau una sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice, și/sau unul sau mai multe state membre ale Uniunii Europene, perioada consultărilor publice organizate în conformitate cu alin. (5) nu trebuie să depășească două luni din momentul în care a fost inițiată prima consultare publică în unul din statele implicate.

(10) În cazul proiectelor CE sau al proiectelor IR cu impact transfrontalier semnificativ asupra mediului altei sau altor părți contractante ale Comunității Energetice ori asupra mediului altui sau altor state membre ale Uniunii Europene, care aplică prevederile Convenției Espoo, informațiile relevante se prezintă autorității responsabile pentru facilitarea și coordonarea procesului de autorizare din statele respective. Autoritatea sesizată indică în cadrul procesului de notificare dacă aceasta sau altă autoritate implicată intenționează să participe la consultările publice organizate în conformitate cu prezentul articol.

(11) Înainte de a depune la organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei dosarul de candidatură, dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR elaborează un raport totalizator care sintetizează rezultatele consultărilor publice și a altor activități organizate de dezvoltatorul respectiv pentru a asigura participarea publicului, inclusiv a celor organizate înainte de inițierea procesului de autorizare (în continuare - *raport de sinteză a consultărilor publice*). Raportul de sinteză a consultărilor publice se anexează la dosarul de candidatură care se depune de către dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR în conformitate cu art. 31⁴ alin. (11).

(12) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei expediază autorităților vizate raportul/rapoartele privind consultarea publică prevăzut(e) de alin. (6), precum și raportul de sinteză a consultărilor publice prevăzut la (11). Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și autoritățile vizate țin cont de rezultatele consultărilor publice reflectate în respectivele rapoarte la adoptarea deciziilor privind proiectele CE și IR.

(13) Dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR este obligat să creeze și să actualizeze un site web care să conțină cel puțin următoarele informații relevante despre proiectul respectiv:

a) broșura informativă în format electronic, prevăzută alin. (7) lit. a), actualizată cu cele mai recente date privind proiectul respectiv;

b) un rezumat în format electronic de cel mult 50 de pagini, fără detalii tehnice, care să reflecte stadiul implementării proiectului respectiv, inclusiv informații geografice. Rezumatul respectiv se actualizează periodic, cu indicarea modificărilor aduse versiunilor anterioare;

c) planul de implementare a proiectului respectiv, prevăzut la articolul 31⁹ lin. (1), actualizat cu cele mai recente date privind proiectul;

d) planificarea proiectului și a consultărilor publice, cu indicarea datelor și a locurilor unde se preconizează organizarea audierilor și consultărilor publice, precum subiectele relevante care se propun a fi discutate;

e) modalitatea în care poate fi obținut setul complet de documente relevante pentru consultările publice, informațiile și documentele adiționale și datele de contact ale persoanelor responsabile;

f) modalitatea în care pot fi transmise comentariile și obiecțiile în cadrul consultărilor publice și datele de contact ale persoanelor responsabile;

g) adresa platformei Secretariatului Comunității Energetice, site-ul web oficial al Secretariatului Comunității Energetice și site-ul web oficial al organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei pe care este publicat ghidul prevăzut la art. 5¹ alin. (8);

h) traduceri ale conținutului site-ului web în toate limbile părților contractante ale Comunității Energetice sau ale statelor membre ale Uniunii Europene vizate de proiect sau asupra cărora proiectul are un impact transfrontalier semnificativ, în conformitate cu punctul (1) din Anexa nr. 3;

i) fondurile alocate și debursate de Uniunea Europeană pentru proiect;

j) data ultimei actualizări a site-ului web al proiectului.

(14) Dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR publică informațiile relevante despre proiect și prin intermediul altor mijloace de informare la care are acces publicul larg. În cadrul consultărilor publice nu se comunică publicului larg informațiile care constituie secret comercial, precum și alte informații oficiale cu accesibilitate limitată.

Articolul 31⁶. Analiza cost-beneficiu în sectoarele energeticii. Principii specifice privind investițiile în cadrul proiectelor CE cu impact transfrontalier

(1) La efectuarea analizei cost-beneficiu a proiectelor CE, dezvoltatorii proiectelor respective iau în considerare faptul că:

a) proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct.1 lit. a), b), d) și pct. 3 din anexa nr. 2 se evaluează în baza metodologiilor unice publicate de *ENTSO-E* și de *ENTSO-G*, astfel cum este prevăzut în concluziile organelor decizionale ale grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE, la aprobarea listei preliminare a proiectelor CE.

b) proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. c) și e) și la punctele 2, 4 și 5 din anexa nr. 2, se evaluează în baza metodologiilor pentru o analiză cost – beneficiu armonizată pe ansamblul sistemului energetic elaborate de Comisia Europeană și aplicate la nivelul Comunității Energetice, astfel cum este prevăzut în concluziile organelor decizionale ale grupurilor regionale ale Comunității Energetice pentru proiectele CE, la aprobarea listei preliminare a proiectelor CE.

(2) Agenția publică pe site-ul web oficial setul de indicatori și valorile de referință corespunzătoare ale costurilor unitare de investiție pentru compararea costurilor unitare de investiții pentru proiecte comparabile din categoriile de infrastructură energetică incluse în anexa nr. 2, stabilite și publicate de Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice în cooperare cu autoritățile de reglementare din părțile contractante ale Comunității Energetice, în condițiile și termenele stabilite în conformitate cu Tratatul Comunității Energetice. Dezvoltatorii proiectelor CE au obligația de a prezenta datele solicitate Agenției și Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.

(3) Costurile de investiție realizate în mod eficient în legătură cu implementarea unui proiect CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct.1 lit. a)–d) și la pct. 3 din anexa nr. 2, care se referă fie doar la Republica Moldova, fie la Republica Moldova și la una sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice și care țin de competența autorităților de reglementare din statele în cauză, sunt suportate de către operatorii sistemelor de transport sau de către dezvoltatorul/dezvoltatorii proiectului respectiv din părțile contractante ale Comunității Energetice în care proiectul CE respectiv are un impact net pozitiv asupra pieței și, în măsura în care costurile respective nu sunt recuperate prin intermediul plăților pentru gestionarea congestiilor sau prin intermediul altor plăți efectuate în legătură cu investiția în cauză, sunt recuperate, ulterior, prin intermediul tarifelor pentru serviciul de transport din partea/părțile contractante respective.

(4) Dezvoltatorii de proiecte CE pot utiliza, pentru analizele cost-beneficiu specifice proiectelor, setul de indicatori și valorile de referință corespunzătoare pentru compararea costurilor unitare de investiții pentru proiecte comparabile din categoriile de infrastructură energetică incluse în anexa nr. 2 stabilite și publicate pe site-ul web oficial al Agenției.

(5) Costurile de investiție prevăzute la alin. (3) nu includ costurile aferente întreținerii și exploatării obiectelor de infrastructură energetică noi construite în cadrul implementării proiectelor CE.

(6) În conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, pentru proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. a) – d) și la pct. 3 din anexa nr. 2, prevederile alin. (3) se aplică la solicitarea a cel puțin unui dezvoltator adresată autorităților de reglementare relevante în raport cu toate costurile de investiție sau în raport cu o parte a acestora. Pentru proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute la pct. 1 lit. e) și la pct. 2 din anexa nr. 2, prevederile alin. (3) din prezentul articol pot fi aplicate la solicitarea a cel puțin unui dezvoltator adresată autorităților naționale de reglementare relevante. În cazul în care un proiect CE urmează a fi implementat de mai mulți dezvoltatori, Agenția și autoritățile naționale de reglementare din partea ori părțile contractante ale Comunității Energetice

implicate în implementarea proiectului CE (în continuare – *autorități de reglementare implicate*) solicită, fără întârziere, tuturor dezvoltatorilor proiectului respectiv să depună o cerere de investiție comună astfel cum este prevăzut la art. 31⁷.

(7) În cazul unui proiect CE în raport cu care se aplică prevederile alin. (3), dezvoltatorul proiectului respectiv informează Agenția și autoritățile de reglementare implicate, cel puțin o dată pe an și până la punerea în funcțiune a obiectului de infrastructură energetică vizat de proiectul CE, cu privire la evoluția proiectului, precum și cu privire la costurile identificate și riscurile asociate implementării proiectului respectiv.

(8) După ce un proiect CE din categoria menționată la alin. (3) este evaluat ca fiind suficient de avansat și se estimează că este pregătit pentru a intra în faza de construcție în următoarele 36 de luni, dezvoltatorul/dezvoltatorii proiectului respectiv prezintă Agenției și autorităților de reglementare implicate, o cerere de investiții astfel cum este prevăzut la art. 31⁷.

(9) Prevederile alin. (3) – (8) din prezentul articol se aplică *mutatis mutandis* și proiectelor IR.

Articolul 31⁷. Depunerea și examinarea cererii de investiții

(1) Cererea de investiții care se depune de către dezvoltatorul/dezvoltatorii proiectului respectiv către Agenție și autoritățile de reglementare implicate trebuie să conțină inclusiv solicitarea privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție și să fie însoțită de:

a) analiza cost-beneficiu actualizată specifică proiectului CE, efectuată în conformitate cu metodologia relevantă prevăzută la art. 31⁶ alin. (1), cu luarea în considerare a beneficiilor care depășesc frontierele statelor pe teritoriul cărora urmează a fi amplasată infrastructura energetică respectivă, precum și ținând seama cel puțin de scenariile comune stabilite pentru planificarea dezvoltării rețelei astfel cum se menționează la art. 31² alin. (5). În cazul în care se utilizează scenarii suplimentare, acestea trebuie să fie în concordanță cu țintele Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și cu obiectivul său privind neutralitatea climatică până în 2050.;

b) un plan de afaceri, care să evalueze viabilitatea financiară a proiectului CE, inclusiv soluția financiară aleasă. În cazul proiectelor CE care vizează dezvoltarea unui obiect de infrastructură energetică din categoriile prevăzute la pct. 3 din anexa nr. 2, planul de afaceri trebuie să fie însoțit de rezultatele testelor de piață;

c) propunerea argumentată privind mecanismul de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție, dacă dezvoltatorii proiectului CE au ajuns la un acord în legătură cu aceasta.

(2) Cererea de investiții se elaborează după consultarea de către dezvoltatorii proiectului CE a operatorilor sistemelor de transport din părțile contractante ale Comunității Energetice în care proiectul CE are un impact net pozitiv, cu respectarea recomandărilor stabilite în cadrul Tratatului Comunității Energetice. Dacă proiectul CE urmează să fie implementat de mai mulți dezvoltatori, aceștia depun o cerere de investiții comună.

(3) La primirea cererii de investiții, Agenția transmite Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatului Comunității Energetice, fără întârziere, o copie a fiecărei cereri de investiții, în scop informativ. Agenția, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice păstrează confidențialitatea informațiilor care constituie secret comercial sau a altor informații cu accesibilitate limitată, obținute în cadrul și în legătură cu examinarea cererii de investiții.

(4) În termen de 6 luni de la data înregistrării cererii de investiții la ultima autoritate de reglementare implicată, Agenția, după consultarea dezvoltatorilor proiectului CE și prin coordonare cu autoritățile de reglementare implicate, decide cu privire la:

a) alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție realizate în mod eficient, care urmează să fie suportate de fiecare operator de sistem în legătură cu proiectul respectiv, precum și cu privire la modul de includere a costurilor respective în tarifele operatorilor de sistem relevanți; sau

b) respingerea cererii de investiții, integral sau parțial, dacă, în urma analizei comune efectuate de Agenție și autoritățile de reglementare implicate, concluzionează că proiectul CE sau o parte a acestuia nu aduce un beneficiu net semnificativ în niciunul dintre statele autorităților de reglementare implicate.

(5) Agenția include în tarifele reglementate pentru serviciul de transport costurile de investiție realizate în mod eficient, având în vedere cele mai bune practici cu privire la tratamentul cererilor de investiții pentru proiectele CE, incluse în recomandarea adoptată de către Comitetul de reglementare al Comunității Energetice în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice și în conformitate cu alocarea costurilor de investiție care urmează să fie suportate de fiecare operator de sistem în legătură cu proiectul respectiv. Pentru proiectele CE care vizează dezvoltarea unui obiect de infrastructură energetică pe teritoriul Republicii Moldova, Agenția evaluează, după caz, dacă includerea costurilor de investiție în tarifele reglementate pentru serviciul de transport ar putea genera probleme de accesibilitate pentru utilizatorii de sistem.

(6) La alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, Agenția, după consultarea operatorilor sistemelor de transport relevanți, trebuie să convină cu autoritățile de reglementare implicate asupra un acord bazat inclusiv pe informațiile prevăzute la alin. (1) lit. a), b), dar fără a se limita la acestea. Evaluarea trebuie să ia în considerare toate scenariile relevante ce țin de planificarea rețelelor de transport prevăzute la articolul 31² alin. (5), precum și alte scenarii pentru planificarea dezvoltării rețelelor și trebuie să permită efectuarea unei analize solide a contribuției proiectului CE la implementarea politicilor energetice ale Comunității Energetice în ceea ce privește decarbonizarea, integrarea piețelor de energie, concurența, durabilitatea și securitatea aprovizionării cu energie. În cazul în care se utilizează scenarii suplimentare, acestea trebuie să fie în concordanță cu țintele Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și cu obiectivul său privind neutralitatea climatică până în 2050.

(7) La alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție se ține cont de nivelul real sau de cel estimat al veniturilor obținute din:

- a) gestionarea congestiilor sau din alte plăți conexe;
- b) aplicarea mecanismului de compensare dintre operatorii sistemelor de transport, prevăzut la art. 48 din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică.

(8) La luarea deciziei de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție, Agenția ține cont de costurile și beneficiile economice, sociale și de mediu ale proiectelor respective în părțile contractante ale Comunității Energetice implicate, precum și de necesitatea de a asigura un cadru de finanțare stabil pentru dezvoltarea proiectelor CE, reducând, în același timp, la minimum necesitățile de sprijin financiar. În cazul în care un proiect CE atenuază externalități negative, precum fluxurile în buclă, iar proiectul CE respectiv este implementat într-o parte contractantă a Comunității Energetice care se află la originea externalității negative, această atenuare nu se consideră beneficiu transfrontalier și nu poate fi considerată temei pentru alocarea costurilor către operatorii sistemelor de transport din statele afectate de aceste externalități negative.

(9) Hotărârile Agenției privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe site-ul web oficial al Agenției.

(10) Agenția, în cooperare cu autoritățile de reglementare implicate, notifică Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice și Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei din cadrul Uniunii Europene despre decizia de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție și prezintă informații relevante cu privire la decizia respectivă. În special, decizia de alocare transfrontalieră a costurilor stabilește motivele detaliate pentru alocarea costurilor între părțile contractante ale Comunității Energetice relevante, inclusiv următoarele:

- a) evaluarea efectelor identificate în raport cu fiecare stat implicat în proiect, în special în ceea ce privește tarifele pentru prestarea serviciilor de transport;
- b) evaluarea planului de afaceri prevăzut la alin. (1) lit. b);
- c) externalitățile pozitive pe care le-ar putea genera proiectul CE la nivel național sau regional sau la nivelul întregii Comunități Energetice, precum securitatea aprovizionării, flexibilitatea sistemului, solidaritatea sau inovarea;
- d) rezultatul consultării cu dezvoltatorii proiectului CE în cauză.

(11) În aplicarea mecanismului de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție, Agenția ia în considerare, la stabilirea tarifelor în conformitate cu legile sectoriale, costurile reale ale investiției suportate de operatorul sistemului de transport sau de dezvoltatorul proiectului CE, în măsura în care acestea corespund costurilor unui operator eficient și comparabil din punct de vedere structural.

(12) În cazul în care, în termenul stabilit la alin. (4), Agenția nu ajunge la un acord cu autoritățile de reglementare implicate în legătură cu examinarea cererii de investiții și, respectiv, nu aprobă o decizie în acest sens, Agenția informează despre acest lucru Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice și Comisia Europeană.

(13) În circumstanțele stabilite la alin. (12) sau la solicitarea comună a Agenției și a autorităților de reglementare implicate, Comitetul de reglementare al Comunității Energetice adoptă decizia cu privire la cererea de investiții, inclusiv alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, în termen de 3 luni de la sesizare, în conformitate cu procedura și cerințele stabilite în cadrul normativ Comunității Energetice. Termenul de 3 luni poate fi prelungit suplimentar cu două luni, iar prelungirea începe în ziua următoare celei în care au fost primite informațiile complete. În aplicarea deciziei Comitetului de reglementare al Comunității Energetice privind cererea de investiții și în concordanță cu principiile de alocare transfrontalieră a costurilor de investiție stabilite prin aceasta, Agenția și autoritățile de reglementare relevante stabilesc modalitatea de includere a costurilor de investiție în tarifele reglementate.

(14) Decizia privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție nu afectează dreptul operatorilor sistemelor de transport de a solicita Agenției aprobarea tarifelor pentru serviciul de transport în conformitate cu prevederile Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică și ale Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

(15) Prevederile prezentului articol nu se aplică în cazul proiectelor CE care beneficiază de derogări specifice de la prevederile relevante din cadrul normativ al Comunității Energetice, transpuse în legislația națională după cum urmează:

a) normele privind accesul terților la rețelele de gaze naturale, precum și la instalațiile de stocare și la rețelele de gaze naturale în amonte, normele privind stabilirea tarifelor reglementate pentru serviciile de transport și de distribuție a gazelor naturale, normele privind prestarea serviciilor de echilibrare, normele privind accesul la infrastructura transfrontalieră, inclusiv procedurile de alocare a capacității și gestionare a congestiilor stabilite în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;

b) prevederile art. 9, alin. (3), art. 10, alin. (2), lit. b) și lit. h), art. 41, art. 47 alin. (2) și alin. (3), art. 71 alin. (1) – alin. (3) și alin. (9), art. 131 alin. (2), lit. a) și art. 132, alin. (1) – alin. (8) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică; și

c) normele privind separarea sau accesul terților. .

(16) Prezentul articol se aplică *mutatis mutandis* și proiectelor IR.

Articolul 31⁸. Stimulente de reglementare pentru proiectele CE

(1) În cazul în care dezvoltatorul unui proiect CE este expus unor riscuri mai mari la dezvoltarea, construcția, operarea sau întreținerea obiectului de infrastructură energetică vizat de proiectul CE care ține de competența Agenției, fapt stabilit prin comparația cu riscurile asociate în mod normal proiectelor de infrastructură energetică comparabile, Agenția poate decide, prin hotărâre, cu privire la oferirea de stimulente pentru proiectul respectiv. Aceste stimulente se acordă în conformitate cu 8 alin. (1) lit. f), art. 129 alin. (4), art. 130, alin. (2) - alin. (3) și alin. (5), art. 131 alin. (2) lit. e), alin. (3) pct. 4) și 5), alin. (4) și alin. (8) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică în cazul proiectelor CE care vizează infrastructura electrică și, respective, în conformitate cu art. 99 și art. 100 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale - în cazul proiectelor CE care vizează infrastructura de gaze naturale.

(2) Stimulentele prevăzute la alin. (1) nu se acordă în cazul proiectelor CE care beneficiază de derogări specifice de la prevederile relevante din cadrul normativ al Comunității Energetice, transpuse în legislația națională după cum urmează:

a) normele privind accesul terților la rețelele de gaze naturale, precum și la instalațiile de stocare și la rețelele de gaze naturale în amonte, normele privind stabilirea tarifelor reglementate pentru serviciile de transport și de distribuție a gazelor naturale, normele privind prestarea serviciilor de echilibrare, normele privind accesul la infrastructura transfrontalieră, inclusiv procedurile de alocare a capacității și gestionare a congestiilor stabilite în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;

b) prevederile art. 9, alin. (3), art. 10, alin. (2), lit. b) și lit. h), art. 41, art. 47 alin. (2) și alin. (3), art. 71 alin. (1) – alin. (3) și alin. (9), art. 131 alin. (2), lit. a) și art. 132, alin. (1) – alin. (8) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică;

(c) prevederile art. 59 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

(3) La aprobarea hotărârii privind oferirea stimulentei pentru un proiect CE, Agenția ține cont de rezultatele analizei cost-beneficiu efectuată în conformitate cu metodologia relevantă prevăzută la art. 31⁶ alin. (1), și, în special, de externalitățile pozitive generate de către proiectul CE la nivel regional sau la nivelul Comunității Energetice. Concomitent, Agenția examinează riscurile specifice la care este expus dezvoltatorul proiectului CE, măsurile de ameliorare aplicate și justificarea profilului de risc, având în vedere impactul net pozitiv al proiectului CE în comparație cu o alternativă caracterizată prin riscuri mai reduse. Riscurile eligibile evaluate de către Agenție includ, în special, riscurile aferente tehnologiilor noi de transport terestre, riscurile legate de recuperarea parțială a costurilor și riscurile de dezvoltare.

(4) La aprobarea hotărârii privind oferirea stimulentei pentru un proiect CE, Agenția ia în considerare specificul riscurilor la care este supus dezvoltatorul proiectului CE. Stimulentele pot include, între altele una sau mai multe din următoarele măsuri:

a) măsuri specifice privind investițiile anticipate;

b) măsuri privind recunoașterea costurilor suportate în mod eficient până la punerea în funcțiune a obiectului de infrastructură energetică vizat de proiectul CE;

c) oferirea unei rentabilități suplimentare pentru capitalul investit în cadrul implementării proiectului CE;

d) alte măsuri de stimulare, considerate de Agenție ca fiind necesare și adecvate.

(5) Procedura și criteriile de identificare și evaluare a investițiilor în proiectele de infrastructură energetică și a riscurilor sporite asociate proiectelor respective se stabilesc în metodologia elaborată și aprobată de către Agenție. La elaborarea metodologiei respective, Agenția abordează în mod explicit riscurile specifice la care sunt expuse proiectele care, deși au cheltuieli de capital scăzute, implică cheltuieli de funcționare semnificative. Metodologia se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se revizuieste și se actualizează, la necesitate, pentru a ține cont de cele mai recente evoluții legislative, politice, tehnologice și de piață. Agenția prezintă, fără întârziere metodologia respectivă Comitetului de reglementare al Comunității Energetice.

(6) Luând în considerare informațiile furnizate în temeiul alin. (3), precum și recomandările emise de ACER, Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, acționând în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, facilitează schimbul de bune practici și recomandări cu privire la:

(a) stimulentele prevăzute la alin. (1), pe baza unei analize comparative a celor mai bune practici aplicate de către autoritățile naționale de reglementare;

(b) o metodologie comună de evaluare a riscurilor asociate investițiilor în proiectele de infrastructură energetică.

(7) În cazul în care măsurile prevăzute la alin. (5) și (6) nu sunt suficiente pentru a asigura implementarea în timp util a proiectelor EC, Agenția urmează să aplice liniile directoare privind stimulentele aprobate de Comisia Europeană și aplicabile la nivelul Comunității Energetice în conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice.

Articolul 31⁹. Implementarea și monitorizarea proiectelor CE și a proiectelor IR. Coordonatorii proiectelor CE și ai proiectelor IR

(1) Dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR elaborează un plan de implementare a proiectului respectiv, care să conțină și un calendar de implementare a acestuia, privind:

a) studiile de fezabilitate și de proiectare, elaborate ținându-se cont inclusiv de considerațiile relevante privind adaptarea la schimbările climatice și de necesitatea respectării legislației de mediu și a principiului de a nu prejudicia mediul în mod semnificativ;

b) obținerea actelor permise din partea autorităților vizate;

c) construcția și punerea în funcțiune a obiectelor de infrastructură energetică;

d) calendarul procesului de autorizare a proiectului CE sau IR prevăzut la art. 31⁴alin. (7).

(2) Operatorii sistemelor de transport și operatorii sistemelor de distribuție cooperează în vederea facilitării implementării proiectelor CE sau proiectelor IR în zona lor de activitate.

(3) În conformitate cu cadrul normativ al Comunității Energetice, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, asistat de Secretariatul Comunității Energetice și de grupurile regionale pentru proiectele CE, monitorizează progresele în implementarea proiectelor incluse în lista proiectelor CE și, la necesitate, face recomandări în vederea facilitării implementării acestora. Grupurile regionale pentru proiectele CE solicită informații suplimentare în conformitate cu prevederile alin. (4) – (6), convoacă ședințe cu părțile relevante și invită Secretariatul Comunității Energetice să verifice la fața locului informațiile furnizate. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei coordonează colectarea informațiilor de la dezvoltatorii proiectelor CE, de la alte părți interesate cu privire la implementarea proiectelor incluse în lista proiectelor CE și care vizează Republica Moldova.

(4) Până la data de 31 decembrie a fiecărui an care urmează anului de includere a unui proiect CE sau proiect IR în lista proiectelor CE și, respectiv, în lista proiectelor IR, dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR elaborează și prezintă organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și Agenției câte un raport cu privire la fiecare proiect care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute în anexa nr. 2.

(5) Raportul elaborat de dezvoltatorul proiectului CE, prevăzut la alin. (4) trebuie să conțină informații cu privire la:

a) progresele înregistrate în proiectarea, construcția și punerea în funcțiune a obiectului de infrastructură energetică vizat de proiectul respectiv, în special cu privire la procesul de eliberare a actelor permise și procedura de consultări publice, cu privire la respectarea legislației de mediu, inclusiv a principiului de a nu prejudicia mediul în mod semnificativ, precum și cu privire la măsurile luate aferente adaptării la schimbările climatice;

b) după caz, întârzierile în comparație cu calendarul procesului de autorizare a proiectului respectiv, cauzele acestora și alte dificultăți întâmpinate;

c) după caz, propuneri de modificare a planului de implementare a proiectului CE sau a proiectului IR, în scopul reducerii termenelor.

(6) Până la data de 28 februarie a fiecărui an care urmează anului în care dezvoltatorul proiectului trebuie să prezinte raportul menționat la alin. (4), organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei prezintă Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice, asistat de Secretariatul Comunității Energetice, precum și grupului regional corespunzător al Comunității Energetice raportul menționat la alin. (4), completat cu informații cu privire la progresele și, după caz, la întârzierile în implementarea proiectelor CE, în ceea ce privește procesul de autorizare, precum și la cauzele unor astfel de întârzieri. Contribuția organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei la elaborarea raportului/rapoartelor se evidențiază în mod distinct, iar raportul/rapoartele respective se redactează fără a modifica textul introdus de dezvoltatorul proiectului/dezvoltatorii proiectelor în cauză.

(7) În cazul în care obiectul de infrastructură energetică vizat de proiectul CE sau de proiectul IR nu este pus în funcțiune în termenul stabilit conform calendarului de implementare a proiectului respectiv din alte motive decât cele imperative, independente de voința dezvoltatorului proiectului respectiv, se aplică următoarele măsuri:

a) Agenția acționează în conformitate cu art. 38 alin. (2) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică sau în conformitate cu art. 42 alin. (7) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale pentru a asigura realizarea investiției respective;

b) în cazul în care Agenția nu poate aplica măsurile prevăzute la lit. a), dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR este obligat, în termen de 24 de luni de la data punerii în funcțiune stabilită în calendarul de implementare a proiectului respectiv, să aleagă o parte terță pentru a finanța sau construi integral sau parțial obiectul de infrastructură energetică vizat de proiectul CE sau de proiectul IR;

c) în cazul în care dezvoltatorul proiectului CE sau al proiectului IR nu a ales o parte terță conform lit. b), Agenția, în termen de două luni de la expirarea termenului stabilit pentru realizarea obligației respective, poate desemna o parte terță care să finanțeze sau să construiască obiectul de infrastructură energetică vizat de proiectul CE, de proiectul IR, iar dezvoltatorul proiectului respectiv este obligat să o accepte;

d) dacă întârzierea față de data punerii în funcțiune din planul de implementare a proiectului respectiv depășește 26 de luni, Secretariatul Comunității Energetice, cu condiția unui acord și în deplină cooperare cu Guvernul Republicii Moldova, poate lansa o cerere de propuneri deschisă oricărei părți terțe capabile să devină dezvoltator al proiectului în vederea realizării proiectului CE în conformitate cu un calendar convenit;

e) în cazul în care Agenția, Secretariatul Comunității Energetice acționează conform prevederilor prevăzute la lit. c), d), operatorul de sistem în a cărei zonă de activitate se află investiția este obligat să prezinte operatorilor responsabili de implementare sau investitorilor ori părții terțe toate informațiile necesare pentru realizarea investiției respective, să racordeze obiectul nou de infrastructură energetică la rețeaua de transport sau de distribuție, după caz, și să depună toate eforturile pentru a facilita implementarea investiției, precum și exploatarea și întreținerea sigură, fiabilă și eficientă a obiectului de infrastructură energetică vizat de proiectul CE sau de proiectul IR.

(8) În cazul în care un proiect CE se confruntă cu dificultăți semnificative de implementare, Secretariatul Comunității Energetice poate propune, iar Grupul permanent de nivel înalt al Comunității Energetice poate desemna, după primirea acordului organului central de specialitate în domeniul energiei și a altor părți contractante ale Comunității Energetice implicate, un coordonator al proiectului CE pentru o perioadă de până la un an, care poate fi reînnoită de două ori. Coordonatorul proiectului IR se desemnează de Comisia Europeană după primirea acordului Guvernului și al statelor membre ale Uniunii Europene implicate.

(9) Coordonatorul proiectului CE sau al proiectului IR este selectat în rezultatul unui proces deschis, nediscriminatoriu și transparent și în baza experienței relevante a candidatului în raport cu atribuțiile specifice aferente proiectului, iar în decizia de desemnare a acestuia se specifică caietul de sarcini care prevede durata mandatului, sarcinile specifice și termenele corespunzătoare, precum și metodologia aplicabilă. Efortul de coordonare se dimensionează proporțional cu complexitatea și cu costurile estimate ale proiectelor. Coordonatorul proiectului CE sau al proiectului IR exercită următoarele funcții:

a) promovează proiectul CE sau IR pentru care a fost desemnat coordonator, precum și dialogul transfrontalier între dezvoltatorul proiectului și toate părțile interesate implicate;

b) oferă suport dezvoltatorului proiectului CE sau IR și tuturor părților în procesul de consultare a părților interesate implicate, discutând rute alternative, după caz, precum și în legătură cu obținerea actelor permissive necesare pentru implementarea proiectului;

c) oferă, după caz, consultanță dezvoltatorului proiectului CE sau IR cu privire la finanțarea proiectului;

d) asigură acordarea de către părțile contractante ale Comunității Energetice în cauză a sprijinului adecvat și a conducerii strategice pentru pregătirea și implementarea proiectului CE;

e) prezintă anual și, după caz, la finalizarea mandatului său, un raport către Secretariatul Comunității Energetice privind progresul proiectelor CE și orice dificultăți sau obstacole care ar putea întârzia semnificativ data punerii în funcțiune a infrastructurii vizate de proiectul respectiv.

(10) În cazul desemnării unui coordonator al proiectului CE de către Grupul permanent de nivel înalt al Comunității Energetice sau a unui coordonator al proiectului IR de către Comisia Europeană, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, Agenția

și dezvoltatorul proiectului CE cooperează cu respectiva instituție și își coordonează activitățile aferente implementării proiectului în cauză.

(11) Un proiect CE, un proiect IR poate fi exclus din lista proiectelor CE și, respectiv, din lista proiectelor IR în cazul în care includerea sa pe lista respectivă s-a făcut pe baza unor informații incorecte care au reprezentat factorul determinant pentru includerea respectivă sau în cazul în care proiectul respectiv nu corespunde cadrului normativ al Comunității Energetice și, respectiv, al Uniunii Europene.

(12) În cazul unui proiect care a fost exclus din lista proiectelor CE și, respectiv, din lista proiectelor IR, se pierd toate drepturile și obligațiile, stabilite pentru proiectul respectiv în conformitate cu prezentul capitol. Prin derogare de la principiul stabilit în prezentul alineat, în cazul unui proiect care a fost exclus din lista proiectelor CE, dar în raport cu care organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei a acceptat dosarul de candidatură, conform art. 31⁴ alin. (12), se mențin drepturile și obligațiile, stabilite pentru proiectele CE conform prezentului capitol, cu excepția situației în care proiectul respectiv a fost exclus din lista proiectelor CE, din lista proiectelor IR pentru unul din motivele prevăzute la alin. (8) din prezentul articol.

Articolul 31¹⁰. Eligibilitatea proiectelor CE și IR pentru asistență financiară din partea Uniunii Europene

(1) Proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute în anexa nr. 2 sunt eligibile pentru asistență tehnică și financiară din partea Uniunii Europene pentru pregătirea și implementarea proiectelor din cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare și al Instrumentului de vecinătate, de dezvoltare și cooperare internațională, inclusiv Cadrul de investiții pentru Balcanii de Vest, Platforma de investiții pentru vecinătate, Fondul european pentru dezvoltare durabilă, Fondul european pentru dezvoltare durabilă plus și Facilitatea pentru Ucraina.

(2) Proiectele CE care se încadrează în categoriile de infrastructură energetică prevăzute în anexa nr. 2 sunt eligibile pentru asistență financiară din partea Uniunii Europene sub formă de granturi, garanții sau alte instrumente financiare din cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare și al Instrumentului de vecinătate, de dezvoltare și cooperare internațională, inclusiv Cadrul de investiții pentru Balcanii de Vest, Platforma de investiții pentru vecinătate, Fondul european pentru dezvoltare durabilă, Fondul european pentru dezvoltare durabilă plus și Facilitatea pentru Ucraina, în cazul în care îndeplinesc cumulativ următoarele criterii:

a) analiza cost-beneficiu a proiectului efectuată în conformitate cu art. 31⁷ alin. (1) lit. a) oferă dovezi cu privire la existența unor externalități pozitive semnificative precum securitatea aprovizionării, flexibilitatea sistemului, solidaritatea sau inovarea;

b) în raport cu proiectul respectiv a fost adoptată o decizie de alocare transfrontalieră a costurilor în temeiul articolului 31⁷ sau, în ceea ce privește proiectele CE care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 3 din anexa nr. 2, dacă nu sunt de competența autorităților naționale de reglementare, și, prin urmare, nu beneficiază de o decizie de alocare transfrontalieră a costurilor, proiectul vizează furnizarea de servicii transfrontaliere, asigurarea inovației tehnologice și asigurarea siguranței operării rețelei transfrontaliere;

c) proiectul nu poate fi finanțat de piață sau prin intermediul cadrului de reglementare aplicabil, reieșind din planul de afaceri și alte evaluări, în special cele efectuate de potențiali investitori, de creditorii sau de Agenție, ținând cont de orice decizie privind stimulentele și de motivele prevăzute la art. 31⁸ alin. (3) atunci când evaluează nevoia proiectului de asistență financiară din partea Uniunii Europene.

(3) Proiectele CE realizate în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 31⁹ alineat (6) lit. d) sunt eligibile și pentru asistență financiară din partea Uniunii sub formă de granturi pentru lucrări dacă îndeplinesc criteriile prevăzute la alineatul (2).

(4) Criteriile specifice și parametrii stabiliți la art. 31² alin. (1) - (2) se iau în considerare la stabilirea criteriilor de acordare a asistenței tehnice și financiare din partea Uniunii Europene din

cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare, al Instrumentului de vecinătate, dezvoltare și cooperare internațională și al Facilității pentru Ucraina.

(5) Prezentul articol se aplică proiectelor de interes reciproc. În ceea ce privește granturile pentru lucrări, proiectele de interes reciproc sunt eligibile pentru asistență financiară din partea Uniunii, cu condiția să îndeplinească criteriile prevăzute la alineatul (2) și cu condiția ca proiectul să contribuie la obiectivele globale de politică în domeniul energiei și al climei ale Uniunii Europene.

Articolul 31¹¹. Perioada de tranziție

(1) Pe durata perioadei de tranziție care se încheie la 31 decembrie 2029, activele dedicate hidrogenului convertite din active de gaze naturale care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la punctul 3) din anexa nr. 2 pot fi folosite pentru transportul sau stocarea unui amestec predefinit de hidrogen cu gaze naturale sau cu biometan.

(2) Pe durata perioadei de tranziție menționate la alineatul (1), dezvoltatorii de proiecte cooperează strâns în ceea ce privește elaborarea și implementarea proiectului în vederea asigurării interoperabilității rețelelor învecinate.

(3) Dezvoltatorul de proiect prezintă dovezi suficiente, inclusiv prin contracte comerciale, privind modul în care, până la sfârșitul perioadei de tranziție, activele menționate la alineatul (1) vor înceta să fie active de gaze naturale și vor deveni active dedicate hidrogenului, astfel cum este prevăzut la pct. 3 din anexa nr. 2, precum și privind modul în care pe durata perioadei de tranziție va fi posibilă o utilizare sporită a hidrogenului. Astfel de dovezi includ o evaluare a ofertei și cererii de hidrogen obținut din surse regenerabile sau obținut cu emisii scăzute de carbon, precum și calculul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră care a fost obținută datorită proiectului. În contextul monitorizării progreselor înregistrate în implementarea proiectelor CE, Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice verifică tranziția în timp util a proiectului într-un activ dedicat hidrogenului, astfel cum sunt prevăzut la pct. 3 din anexa nr. 2.

(4) (4) Eligibilitatea proiectelor menționate la alineatul (1) pentru asistență financiară din partea Uniunii Europene se încheie la 31 decembrie 2027.”.

23. Anexa la Lege devine Anexa nr. 1 și va avea următorul cuprins:

„Anexa nr. 1

Coridoare și domenii prioritare ale infrastructurii energetice din Comunitatea Energetică

Prevederile din prezenta lege cu privire la proiectele CE se aplică în raport cu următoarele coridoare și domenii prioritare ale infrastructurii energetice ale Comunității Energetice:

1. Coridoare prioritare privind energia electrică

Interconexiunile electrice în cadrul Comunității Energetice:

Interconexiuni dintre părțile contractante ale Comunității Energetice, în special cele destinate pentru integrarea energiei electrice din surse regenerabile, pentru consolidarea infrastructurii de rețea internă în vederea promovării integrării pieței în regiune, pentru asigurarea extinderilor terestre necesare ale rețelelor offshore destinate energiei din surse regenerabile, precum și pentru asigurarea consolidării rețelei interne necesare în vederea garantării rețelei electrice de transport adecvate și fiabile și în vederea livrării energiei electrice generate offshore părților contractante ale Comunității Energetice fără ieșire la mare.

2. Coridoare prioritare pentru rețele offshore

Rețele offshore în Marea Mediterană:

dezvoltarea rețelelor electrice offshore, a rețelelor electrice offshore integrate, precum și, după caz, dezvoltarea rețelelor de hidrogen și a interconectoarelor aferente în Marea Mediterană, pentru transportul energiei electrice sau, după caz, al hidrogenului provenit din surse regenerabile de energie

offshore către centrele de consum și stocare sau pentru creșterea schimburilor transfrontaliere de energie regenerabilă.

Părți Contractante vizate: Albania, Montenegro și Bosnia and Herzegovina.

Rețele offshore în Marea Neagră:

dezvoltarea rețelelor electrice offshore, a rețelelor electrice offshore integrate și a interconectoarelor aferente în apele Mării Negre, pentru transportul energiei electrice provenite din surse regenerabile de energie offshore către centrele de consum și stocare și pentru creșterea schimburilor transfrontaliere de energie electrică.

Părți Contractante vizate: Ucraina și Georgia.

3. Coridoare prioritare pentru interconexiunile de hidrogen și electroizoare din Comunitatea Energetică

1) Interconexiunile de hidrogen din Comunitatea Energetică:

Infrastructura hidrogenului și reconfigurarea infrastructurii de gaze naturale, care permite apariția unei magistrale integrate a hidrogenului, care conectează direct sau indirect (prin interconectare cu o țară terță), țările din regiune și abordează nevoile lor specifice de infrastructură pentru hidrogen sprijinind apariția a unei rețele la nivelul Comunității Energetice pentru transportul hidrogenului și, în plus, în ceea ce privește insulele și sistemele insulare, care reduce izolarea energetică, sprijină soluțiile inovatoare și alte soluții ce implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, cu un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului de neutralitate climatică până în anul 2050 și care contribuie semnificativ la durabilitatea sistemului energetic insular și cel al Comunității Energetice.

2) Electroizoare:

Sprijinirea implementării aplicațiilor de transformare a energiei electrice în gaze care au scopul de a permite reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și care contribuie la funcționarea sigură, eficientă și fiabilă a sistemului și la integrarea sistemelor energetice inteligente și, în plus, în ceea ce privește insulele și sistemele insulare, susținerea soluțiilor inovatoare și a altor soluții ce implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice cu un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului de neutralitate climatică până în anul 2050 și contribuția semnificativă la durabilitatea sistemului energetic insular și cel al Comunității Energetice.

4. Domenii tematice prioritare

1) Implementarea rețelelor electrice inteligente:

Adoptarea tehnologiilor rețelelor inteligente în întreaga Comunitate Energetică în vederea integrării eficiente a comportamentului și a acțiunilor tuturor utilizatorilor instalațiile cărora sunt racordate la rețeaua electrică, în special generarea unor cantități mari de energie electrică din surse regenerabile sau de producere distribuită și consumul dispecerizabil, stocarea energiei, vehiculele electrice și alte surse de flexibilitate și, în plus, în ceea ce privește insulele și sistemele insulare, reducerea izolării energetice, sprijinirea soluțiilor inovatoare și de altă natură ce implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice cu un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în anul 2050 și care contribuie semnificativ la durabilitatea sistemului energetic al Comunității Energetice.

2) Rețea transfrontalieră de transport a dioxidului de carbon:

Dezvoltarea unei infrastructuri pentru transportul și stocarea dioxidului de carbon între părțile contractante ale Comunității Energetice pentru captarea și stocarea dioxidului de carbon captat din instalațiile industriale în scopul stocării geologice permanente, precum și pentru utilizarea dioxidului

de carbon pentru combustibilii gazoși sintetici, conducând la neutralizarea permanentă a dioxidului de carbon.

3) Rețele inteligente de gaze naturale:

Adoptarea tehnologiilor rețelelor inteligente de gaze în întreaga Comunitate Energetică pentru a integra în condiții de eficiență în rețeaua de gaze naturale o gamă largă de surse de gaze obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, gazele din surse regenerabile, pentru a sprijini adoptarea unor soluții inovatoare și digitale pentru gestionarea rețelei și pentru a facilita integrarea inteligentă a sectorului energetic și a consumului dispecerizabil, inclusiv modernizările fizice aferente, dacă sunt indispensabile funcționării echipamentelor și instalațiilor în vederea integrării gazelor naturale obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, a celor din surse regenerabile.

24. Legea se completează cu Anexele 2 și 3 cu următorul cuprins:

Anexa nr. 2

**Categoriile de infrastructură energetică dezvoltate
în cadrul proiectelor CE și al proiectelor IR**

Categoriile de infrastructură energetică care urmează să fie dezvoltate în cadrul proiectelor CE și proiectelor IR sunt:

1. În sectorul electroenergetic:

a) liniile electrice aeriene de transport de tensiune înaltă și foarte înaltă, situate pe teritoriul Republicii Moldova sau care traversează frontiera de stat, dacă au fost proiectate pentru o tensiune de cel puțin 220 kV, și liniile electrice de transport în cablu, subterane și submarine, dacă au fost proiectate pentru o tensiune de minimum 150 kV;

b) orice echipament sau instalație care se încadrează în categoria de infrastructuri energetice menționată la lit. a) și care permite transportul energiei electrice din surse regenerabile offshore de la siturile de producție offshore (infrastructură energetică pentru energia electrică din surse regenerabile offshore);

c) instalațiile de stocare a energiei, individuale sau în formă agregată, utilizate pentru stocarea permanentă ori temporară a energiei în infrastructuri energetice situate la suprafață sau subterane ori în situri geologice, cu condiția să fie conectate direct la linii electrice de înaltă tensiune de transport sau de distribuție, proiectate pentru tensiunea de 110 kV și mai mare;

d) orice echipament esențial sau instalație esențială pentru asigurarea funcționării în condiții de siguranță, securitate și eficiență a sistemelor menționate la lit. a)–c), inclusiv a sistemelor de protecție, monitorizare și control la toate nivelurile de tensiune și la stațiile electrice;

e) în ceea ce privește rețelele electrice inteligente: orice echipamente sau instalații, sisteme și componente digitale care integrează tehnologii informaționale și ale comunicațiilor, prin platforme digitale operaționale, sisteme de control și tehnologii bazate pe senzori, utilizate atât pentru transportul, cât și pentru distribuția energiei electrice la tensiune medie și înaltă, care au ca scop asigurarea unei rețele electrice de transport și de distribuție mai eficiente și mai inteligente, creșterea capacității de integrare a unor noi forme de producere, stocare și consum de energie și facilitarea unor noi modele de afaceri și structuri de piață, să sprijine soluții inovatoare și de altă natură care implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice cu un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice pentru 2030 privind energia și clima și asupra obiectivului de neutralitate climatică pentru anul 2050, pentru a contribui semnificativ la durabilitatea Comunității Energetice;

f) orice echipament sau instalație care se încadrează în categoria de infrastructuri energetice menționată la lit. a) cu dublă funcționalitate: interconexiune și sistem offshore de racordare la rețeaua de la siturile de generare din surse regenerabile offshore către două sau mai multe părți contractante

ale Comunității Energetice care participă la proiecte CE, inclusiv prelungirea pe uscat a acestui echipament până la prima stație electrică din sistemul de transport de pe uscat, precum și orice echipament adiacent sau instalație adiacentă offshore, care îndeplinesc un rol esențial pentru funcționarea în condiții de siguranță, securitate și eficiență, inclusiv a sistemelor de protecție, monitorizare și control, precum și stațiile electrice necesare dacă acestea asigură, de asemenea, interoperabilitatea tehnologică și, printre altele, compatibilitatea interfeței dintre diverse tehnologii (rețele offshore pentru energia din surse regenerabile).

2. În ceea ce privește rețelele inteligente de gaze, oricare dintre următoarele echipamente sau instalații, menite să permită și să faciliteze integrarea în rețeaua de gaze a unei game largi de gaze obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, a gazelor obținute din surse regenerabile, inclusiv biometanul sau hidrogenul: sistemele și componentele digitale, care integrează tehnologii informaționale și ale comunicațiilor, sistemele de control și tehnologiile bazate pe senzori pentru a permite monitorizarea, controlarea, controlul calității și gestionarea, în mod interactiv și inteligent, a producerii, a transportului, a distribuției, a stocării și a consumului de gaze în cadrul unei rețele de gaze, inclusiv echipamentele care să permită fluxuri în revers de la nivelul distribuției și până la nivelul transportului, inclusiv modernizările fizice aferente, dacă sunt indispensabile funcționării echipamentelor și instalațiilor în vederea integrării gazelor obținute cu emisii scăzute de carbon și, în special, a celor obținute din surse regenerabile.

3. În ceea ce privește hidrogenul:

a) conductele de transport pentru transportul hidrogenului, în special, la presiune înaltă, inclusiv infrastructura de gaze naturale reconfigurată, oferind acces mai multor utilizatori de sistem în mod transparent și nediscriminatoriu.

b) instalațiile de stocare conectate la conductele de transport pentru transportul hidrogenului la înaltă presiune menționate la lit. a);

c) instalațiile de recepție, stocare și regazificare sau de decompresie pentru hidrogenul lichefiat ori pentru hidrogenul încorporat în alte substanțe chimice, având scopul de a injecta hidrogenul, dacă este cazul, în rețea;

d) orice echipament esențial sau instalație esențială pentru funcționarea securizată, eficientă și în condiții de siguranță a sistemului de hidrogen sau pentru asigurarea capacității bidirecționale, inclusiv stații de comprimare;

e) orice echipament sau instalație care permite utilizarea hidrogenului sau a combustibililor derivați din hidrogen în sectorul transporturilor în cadrul rețelei transeuropene de transport (TEN-T) centrală identificată în părțile contractante ale Comunității Energetice în conformitate cu normele aplicabile dezvoltării infrastructurii TEN-T în conformitate cu Tratatul de instituire a Comunității transporturilor.

Toate categoriile indicate la lit. a)–d) pot fi reconstruite și/sau reconfigurate din rețele de gaze naturale în rețele de hidrogen sau în o combinație a acestora.

4. În ceea ce privește instalațiile de electroliză:

1) electrolizoarele:

a) care au o capacitate de cel puțin 50 MW, furnizate de un singur electrolizor sau de un set de electrolizoare care formează un singur proiect coordonat;

b) a căror producție respectă cerința de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pe durata ciclului de viață de 70% în raport cu combustibilul fosil de referință de 94 g echivalent CO₂/MJ. Emisiile de gaze cu efect de seră pe durata ciclului de viață trebuie să includă emisiile indirecte. Reducerile cuantificate ale emisiilor de gaze cu efect de seră pe durata ciclului de viață sunt verificate în conformitate cu prevederile Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;

c) care au o funcție legată de rețea, în special în vederea flexibilității generale a sistemului și a eficienței generale a sistemului de rețele electrice și de hidrogen;

2) echipamentele aferente, inclusiv instalația de racordare la rețeaua de gaze.

5. În ceea ce privește dioxidul de carbon:

a) conductele specializate, diferite de rețeaua de conducte în amonte, utilizate pentru transportul de dioxid de carbon de la mai multe surse, în scopul stocării geologice definitive a dioxidului de carbon;

b) instalațiile fixe pentru lichefierea, stocarea tampon și convertizoare ale dioxidului de carbon, în vederea transportării ulterioare a acestuia prin conducte și în moduri de transport dedicate, precum sunt navele, șlepurile, camioanele și trenurile;

c) fără a aduce atingere interdicțiilor de stocare geologică a dioxidului de carbon într-o parte componentă a Comunității Energetice, stabilite prin actele normative în vigoare, instalațiile de suprafață și de injectare, asociate cu infrastructura dintr-o formațiune geologică care este utilizată pentru stocarea geologică definitivă a dioxidului de carbon, în cazul în care acestea nu implică utilizarea dioxidului de carbon pentru recuperarea intensificată a hidrocarburilor și sunt necesare pentru a permite transportul și stocarea transfrontalieră a dioxidului de carbon;

d) orice echipamente sau instalații esențiale pentru funcționarea corespunzătoare, sigură și eficientă a sistemului de electroliză respectiv, inclusiv a sistemelor de protecție, monitorizare și control.

Anexa nr. 3

Norme și indicatori privind criteriile pentru proiectele CE

1. Un proiect CE cu un impact transfrontalier semnificativ este un proiect amplasat pe teritoriul Republicii Moldova ca parte contractantă a Comunității Energetice și corespunde următoarelor condiții:

1) pentru transportul energiei electrice, proiectul sporește capacitatea de transfer a rețelei electrice de transport sau capacitatea disponibilă pentru fluxurile comerciale, la frontiera Republicii Moldova cu altă parte sau alte părți contractante ale Comunității Energetice, având drept efect sporirea capacității de transfer a rețelei electrice transfrontaliere la frontiera cu altă parte sau alte părți contractante ale Comunității Energetice cu minimum 500 megawați (MW), comparativ cu situația în care proiectul nu ar fi pus în funcțiune, ori proiectul reduce izolarea energetică a unor sisteme care nu sunt interconectate în una sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice și crește capacitatea de transfer transfrontalier a rețelei electrice de transport dintre două părți contractante ale Comunității Energetice cu cel puțin 200 MW;

2) pentru stocarea energiei electrice, proiectul oferă o capacitate instalată de cel puțin 225 MW și are o capacitate de stocare care permite o producție anuală netă de energie electrică de 250 GWh/an;

3) pentru rețelele electrice inteligente, proiectul este elaborat pentru echipamente și instalații de înaltă tensiune și de medie tensiune și implică operatorii sistemelor de transport, operatori ai sistemelor de transport și operatori ai sistemelor de distribuție sau operatori ai sistemelor de distribuție din cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice. Proiectul poate implica numai operatorii sistemelor de distribuție, cu condiția ca aceștia să provină din cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice și că interoperabilitatea să fie asigurată.

Proiectul îndeplinește cel puțin două dintre următoarele criterii:

a) implică 50 000 de utilizatori, producători, consumatori sau prosumatori de energie electrică,

b) cuprinde o zonă de consum de cel puțin 300 GWh/an,

c) cel puțin 20 % din consumul de energie electrică aferent proiectului provine din resurse regenerabile variabile sau,

d) reduce izolarea energetică a sistemelor care nu sunt conectate cu nici o altă parte contractantă a Comunității Energetice.

Nu este necesar ca proiectul să implice o frontieră fizică comună.

4) în ceea ce privește transportul hidrogenului, proiectul permite transportul hidrogenului peste frontierele părților contractante ale Comunității Energetice în cauză sau mărește capacitatea existentă de transport transfrontalier al hidrogenului la frontiera dintre două părți contractante ale Comunității Energetice cu cel puțin 10 % în comparație cu situația anterioară punerii în funcțiune a proiectului, iar proiectul demonstrează în mod suficient că este o parte esențială a unei rețele transfrontaliere planificate de hidrogen și oferă dovezi suficiente privind planurile existente și privind cooperarea cu țările învecinate și cu operatorii de sistem sau, în cazul proiectelor care reduc izolarea energetică a sistemelor care nu sunt interconectate în una sau mai multe părți contractante ale Comunității Energetice, proiectul vizează să aprovizioneze, direct sau indirect, cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice;

5) pentru instalațiile de stocare a hidrogenului sau de recepție a hidrogenului menționate la punctul 3 din anexa nr. 2, proiectul vizează să aprovizioneze în mod direct sau indirect cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice;

6) pentru electrolizoare, proiectul asigură o capacitate instalată de cel puțin 50 MW furnizată de un singur electrolizor sau de un set de electrolizoare care formează un singur proiect, coordonat și aduce beneficii directe sau indirecte unui număr de cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, și în mod specific, în ceea ce privește proiectele pe insule și sistemele insulare, sprijină soluțiile inovatoare și de altă natură care implică cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice cu un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în anul 2050 și contribuie în mod semnificativ la durabilitatea sistemului energetic insular și al Comunității Energetice;

7) pentru rețelele inteligente de gaze, un proiect implică operatorii sistemelor de transport, operatorii sistemelor de transport și operatorii sistemelor de distribuție sau operatorii sistemelor de distribuție din cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice. Operatorii sistemelor de distribuție pot fi implicați, dar numai cu sprijinul operatorilor de sistem din cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice, care sunt strâns asociate proiectului și care asigură interoperabilitatea.

8) pentru transportul energiei electrice din surse regenerabile offshore, proiectul este conceput pentru a transfera energie electrică de la situri de producție offshore cu o capacitate de cel puțin 500 MW și permite transportul energiei electrice către rețeaua terestră a unei anumite părți contractante a Comunității Energetice, sporind volumul de energie electrică din surse regenerabile disponibil pe piața internă. Proiectul este dezvoltat în zone cu o rată scăzută de penetrare a energiei electrice din surse regenerabile offshore și demonstrează un impact pozitiv semnificativ asupra obiectivelor Comunității Energetice privind energia și clima pentru 2030 și a obiectivului privind neutralitatea climatică până în anul 2050 și contribuie în mod semnificativ la durabilitatea sistemului energetic și la integrarea pieței, fără a obstrucționa capacitățile și fluxurile transfrontaliere;

9) pentru proiectele privind dioxidul de carbon, proiectul este utilizat pentru transportul și, dacă este cazul, stocarea dioxidului de carbon de origine antropică provenit din cel puțin două părți contractante ale Comunității Energetice.

2. În ceea ce privește proiectele care se încadrează în categoriile de infrastructuri energetice prevăzute la pct. 1 lit. a) - e) din anexa 2, criteriile prevăzute la articolul 31³ din lege sunt evaluate după cum urmează:

1) transportul energiei electrice produse din surse regenerabile către marile centre de consum și siturile de stocare măsurat conform analizei efectuate în cel mai recent plan de dezvoltare a rețelei electrice de transport pentru 10 ani la nivelul Uniunii Europene, în special:

a) pentru transportul energiei electrice, prin compararea capacității de producție din surse regenerabile de energie (per tehnologie, în MW) care este racordată și transportată datorită

proiectului, cu capacitatea totală planificată de producție din tipurile de surse regenerabile de energie respective în Republica Moldova în cauză în anul 2030, în conformitate cu Planul Național Integrat privind Energia și Clima aprobat și prezentat Secretariatului Comunității Energetice;

b) sau pentru stocarea de energie, prin compararea noilor capacități oferite de proiect cu capacitatea totală existentă pentru aceeași tehnologie de stocare în zona de analiză prevăzută în prezenta anexă.

2) integrarea pieței, concurența și flexibilitatea sistemului, în special prin:

a) calcularea, pentru proiectele transfrontaliere, inclusiv proiectele de reinvestiții, a impactului asupra capacității de transfer a rețelei electrice în ambele direcții ale fluxului de energie electrică, măsurată în funcție de mărimea puterii (în MW) și contribuția acestora pentru a atinge obiectivul de interconectare de minimum 15 % sau, iar pentru proiectele cu un impact transfrontalier semnificativ, a impactului asupra capacității de transfer a rețelei electrice la frontierele dintre părțile contractante ale Comunității Energetice relevante, și asupra echilibrării cererii și ofertei și asupra funcționării rețelelor electrice în părțile contractante ale Comunității Energetice relevante;

b) evaluarea impactului, pentru zona de analiză prevăzută în prezenta anexă, în termeni de costuri de producere și transport al energiei electrice la nivelul întregului sistem și de evoluție și convergență a prețurilor pe piață oferite de un proiect în funcție de diverse scenarii de planificare, ținând cont în special de variațiile induse ordinii de merit;

3) securitatea furnizării, interoperabilitatea și siguranța în funcționare a sistemului, în special prin evaluarea impactului proiectului asupra pierderii de consum așteptată în zona de analiză, astfel cum este prevăzută în prezenta anexă, în ceea ce privește adecvanța capacității de producere și de transport pentru o serie de perioade de sarcină caracteristice, ținând cont de modificările previzibile în materie de fenomene meteorologice extreme și de impactul acestora asupra rezilienței infrastructurii. Dacă este cazul, se măsoară impactul proiectului asupra controlului independent și fiabil al funcționării sistemului și al serviciilor.

3. În ceea ce privește proiectele care se încadrează în categoria de infrastructură energetică prevăzută la pct. 1 lit. e) din anexa 2, criteriile enumerate la articolul 31² din lege sunt evaluate după cum urmează:

1) gradul de durabilitate, măsurat prin evaluarea gradului de capacitate a rețelelor de a conecta și de a transporta energie din surse regenerabile variabile;

2) securitatea furnizării, măsurată evaluând nivelul pierderilor din rețelele electrice de distribuție, din rețelele electrice de transport sau din ambele, utilizarea procentuală (și anume, sarcina medie) a componentelor rețelei electrice, disponibilitatea componentelor rețelei electrice (legată de întreținerea planificată și neplanificată) și impactul său asupra performanțelor rețelei electrice și asupra duratei și frecvenței întreruperilor, inclusiv perturbări legate de climă;

3) integrarea pieței, măsurată prin evaluarea adoptării inovațiilor în exploatarea sistemului, reducerea izolării energetice și interconectarea, precum și a nivelului de integrare a altor sectoare și de facilitare a unor noi modele de afaceri și structuri de piață;

4) siguranța rețelei, flexibilitatea și calitatea furnizării, măsurate prin evaluarea abordării inovatoare în ceea ce privește flexibilitatea sistemului, securitatea cibernetică, interoperabilitatea eficientă între operatorul sistemului de transport și operatorii sistemelor de distribuție, capacitatea de a include consumul dispecerizabil, stocarea, măsurile de eficiență energetică, utilizarea eficientă din punctul de vedere al costurilor a instrumentelor digitale și a tehnologiilor informației și comunicațiilor în scopuri de monitorizare și control, stabilitatea sistemului electroenergetic și calitatea tensiunii.

4. În ceea ce privește proiectele privind hidrogenul care se încadrează în categoria de infrastructuri energetice prevăzută la pct. 3 din anexa 2, criteriile enumerate la art. 31² sunt evaluate după cum urmează:

1) durabilitatea, măsurată ca fiind contribuția unui proiect la: reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în diverse utilizări finale în sectoarele în care emisiile sunt greu de redus, cum ar fi industria sau transporturile; flexibilitatea și opțiunile de stocare sezonieră pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile; sau integrarea hidrogenului din surse regenerabile și obținut cu emisii scăzute de carbon, pentru a se lua în considerare nevoile pieței și a se promova hidrogenul din surse regenerabile;

2) integrarea pieței și interoperabilitatea, măsurate prin calcularea valorii adăugate a proiectului pentru integrarea zonelor de piață și convergența prețurilor la flexibilitatea globală a sistemului;

3) securitatea aprovizionării și flexibilitatea, măsurate prin calcularea valorii adăugate a proiectului la reziliența, diversitatea și flexibilitatea furnizării hidrogenului;

4) concurența, măsurată prin evaluarea contribuției proiectului la diversificarea furnizării, inclusiv privind facilitarea accesului la sursele autohtone de aprovizionare a hidrogenului.

5. În ceea ce privește proiectele de rețele inteligente de gaze care se încadrează în categoria de infrastructuri energetice prevăzută la pct. 2 din anexa 2, criteriile enumerate la art. 31² sunt evaluate după cum urmează:

1) nivelul de durabilitate, măsurat prin evaluarea ponderii gazelor din surse regenerabile și obținute cu emisii scăzute de carbon integrate în rețeaua de gaze, a reducerilor emisiilor de gaze cu efect de seră aferente în direcția decarbonizării totale a sistemului și a detectării adecvate a scurgerilor;

2) calitatea și securitatea aprovizionării, măsurate prin evaluarea raportului dintre oferta de gaze disponibilă în mod fiabil și cererea maximă, ponderea importurilor înlocuite cu gaze locale din surse regenerabile și obținute cu emisii scăzute de carbon, stabilitatea funcționării sistemului, durata și frecvența întreruperilor per consumator;

3) facilitarea serviciilor de flexibilitate, precum consumul dispecerizabil și stocarea, prin facilitarea integrării inteligente a sectorului energetic prin crearea de legături cu alți purtători de energie și cu alte sectoare energetice, măsurată prin evaluarea economiilor de costuri realizate în sectoarele și sistemele energetice conectate, cum ar fi sistemul de alimentare cu energie termică și electroenergetic, sectorul transporturilor și al industriei.

6. În ceea ce privește proiectele privind electrolizoarele care se încadrează în categoria de infrastructuri energetice prevăzută la pct. 4 din anexa 2, criteriile enumerate la art. 31² sunt evaluate după cum urmează:

1) durabilitatea, măsurată prin evaluarea ponderii hidrogenului din surse regenerabile sau a hidrogenului obținut cu emisii scăzute de carbon, în special din surse regenerabile, care îndeplinește criteriile definite la pct. 4 litera (a) punctul (ii) din anexa 2 integrat în rețea sau prin estimarea volumului de combustibili sintetici cu această proveniență utilizați și a reducerilor aferente ale emisiilor de gaze cu efect de seră;

2) securitatea aprovizionării, măsurată prin evaluarea contribuției sale la siguranța, stabilitatea și eficiența exploatării rețelei, inclusiv prin evaluarea reducerii evitate a producției de energie electrică din surse regenerabile;

3) facilitarea serviciilor de flexibilitate, precum consumul dispecerizabil și stocarea, prin facilitarea integrării inteligente a sectorului energetic prin crearea de conexiuni cu alți purtători de energie și cu alte sectoare energetice, măsurată prin evaluarea economiilor de costuri realizate în sectoarele și sistemele energetice conectate, cum ar fi rețelele de gaze, de hidrogen, electrice și termice, sectorul transporturilor și al industriei.

7. În ceea ce privește infrastructura de dioxid de carbon care se încadrează în categoriile de infrastructuri energetice prevăzute la pct. 5 din anexa 2, criteriile enumerate la art. 31² sunt evaluate după cum urmează:

1) durabilitatea, măsurată prin evaluarea reducerilor totale preconizate ale emisiilor de gaze cu efect de seră pe durata ciclului de viață a proiectului și a absenței unor soluții tehnologice alternative, cum ar fi, dar fără a se limita la eficiența energetică, electrificarea care integrează surse regenerabile, pentru a atinge același nivel de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră ca și cantitatea de dioxid de carbon care urmează să fie captată în instalațiile industriale conectate, la un cost comparabil într-un interval de timp comparabil, ținând cont de emisiile de gaze cu efect de seră generate de energia necesară pentru captarea, transportul și stocarea dioxidului de carbon, după caz, luând în considerare infrastructura, inclusiv, dacă este cazul, alte posibile utilizări viitoare;

2) reziliența și securitatea, măsurate prin evaluarea securității infrastructurii;

3) atenuarea poverii și a riscului de mediu prin neutralizarea permanentă a dioxidului de carbon.

8. Un proiect de interes reciproc cu impact transfrontalier semnificativ este un proiect care îndeplinește următoarele condiții:

(a) pentru proiectele IR din categoria prevăzută la punctul 1 litera (a) din anexa 2, proiectul mărește capacitatea de transfer a rețelei sau capacitatea disponibilă pentru fluxurile comerciale, la frontiera statului membru respectiv cu una sau mai multe țări terțe și aduce beneficii semnificative, atât în mod direct cât și indirect (prin interconectare cu o țară terță), în conformitate cu criteriile specifice aplicate la nivelul Uniunii Europene. Calcularea beneficiilor pentru statele membre se efectuează și se publică de către ENTSO-E în cadrul planului de dezvoltare a rețelei pe 10 ani la nivelul Uniunii Europene;

(b) pentru proiectele IR din categoria prevăzută la punctul 3 din anexa 2, proiectul privind hidrogenul permite transportul hidrogenului peste frontierele unui stat membru cu una sau mai multe țări terțe și se dovedește că aduce beneficii semnificative, atât în mod direct cât și indirect (prin interconectare cu o țară terță), în conformitate cu criteriile specifice aplicate la nivelul Uniunii Europene. Calcularea beneficiilor pentru statele membre se efectuează și se publică de către ENTSO-G în cadrul planului de dezvoltare a rețelei pe 10 ani la nivelul Uniunii Europene;

(c) pentru proiectele IR din categoria prevăzută la punctul 5 din anexa 2, proiectul poate fi utilizat pentru transportul și stocarea dioxidului de carbon de origine antropică de către cel puțin două state membre și o țară terță.”.

Art. II. Legea nr. 67/2017 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție și de reconstrucție a liniilor electrice de înaltă tensiune (110 kV) conform traseului Drochia–Șuri, Șuri–Dondușeni, Chișinău–Hîncești, Hîncești– Cneazevca, Șoldănești–Ignăței (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 155-161, art. 259) se completează cu articolele 5-8 cu următorul cuprins:

”Art. 5. – Prin derogare de la prevederile art. 77 alin. (2) din Codul Urbanismului și Construcțiilor nr. 434/2023 și art. 58, 59 din Codul funciar nr. 22/2024, retragerea din circuitul agricol sau din fondul forestier a terenurilor afectate de lucrările menționate la art. 1 are loc prin efectul prezentei legi și este definitivă, în cazul terenurilor afectate permanent de lucrările supraterane necesare pentru construcția și modernizarea obiectivelor menționate la art. 2, cu trecerea terenurilor respective în categoria de terenuri destinate transporturilor, rețelelor de comunicații electronice și exploatarea miniere, cu schimbarea modului de folosință în terenurile destinate rețelelor electrice.

Art. 6. – Prin derogare de la art. 140 alin. (2) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, procedura de expropriere prevăzută de prezenta lege se va iniția fără îndeplinirea prealabilă a condițiilor prevăzute la art. 140 alin. (2) din legea menționată.

Art. 7. – Prin derogare de la prevederile art. 3 și ale art. 15 alin. (2) și (5) din Legea nr. 354/2004 cu privire la formarea bunurilor imobile, inițierea formării bunului imobil se efectuează de către

Întreprinderea de Stat „Moldelectrica” sau succesorul său în drepturi, obligații, direct ori prin intermediul unei organizații împuternicite de acesta, fără acordul scris al titularilor cu ale căror drepturi este grevat bunul imobil, cu notificarea obligatorie a titularilor respectivi în privința exproprierii. Bunurile imobile indicate la art. 2 care vor fi afectate permanent de lucrările de construcție pe întreaga durată de exploatare a liniilor electrice de înaltă tensiune (110 kV) conform traseului Drochia–Șuri, Șuri–Dondușeni, Chișinău–Hîncești, Hîncești–Cneazevca, Șoldănești–Ignăței se transmit în administrarea Agenției Proprietății Publice.

Art. 8. – În situația în care se expropriează permanent o parte dintr-un bun imobil care nu este înregistrat în modul corespunzător în Registrul bunurilor imobile, pe baza proiectului tehnic final și a măsurărilor executate de expropriator, se determină atât suprafața expropriată, cât și cea neexpropriată. Suprafața porțiunii de teren destinate exproprierii se determină în baza planului geometric, aprobat de către Agenția Proprietății Publice, și a actului de expropriere.”.

Art. III. – Legea nr. 120/2022 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 158, art. 278). cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În textul legii, după sintagmele „*Întreprinderea de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”*” și „*Întreprinderea de Stat „Moldelectrica”*”, la orice formă gramaticală, se completează cu cuvintele „*sau succesorul său în drepturi și obligații*”, la forma gramaticală corespunzătoare”; în textul anexei, cuvintele „*cont special deschis pe numele expropriatului*” se substituie cu cuvintele „*cont special deschis pe numele expropriatorului în contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor*”.

2. Articolul 7 va avea următorul cuprins:

„Art. 7. – Prin derogare de la art. 140 alin. (2) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, procedura de expropriere prevăzută de prezenta lege se va iniția fără îndeplinirea prealabilă a condițiilor specificate la articolul respectiv.”

3. Articolul 11 va avea următorul cuprins:

„Art. 11. – Prin derogare de la prevederile art. 77 alin. (2) din Codul Urbanismului și Construcțiilor nr. 434/2023 și art. 58, 59 și 61 din Codul funciar nr. 22/2024, retragerea din circuitul agricol sau din fondul forestier a terenurilor afectate de lucrările menționate la art. 3 din prezenta lege are loc prin efectul prezentei legi și este:

a) definitivă, în cazul terenurilor afectate permanent de lucrările supraterane necesare pentru construcția și modernizarea obiectivelor prevăzute la art. 4 din prezenta lege, cu trecerea terenurilor respective în categoria de terenuri destinate transporturilor, rețelelor de comunicații electronice și exploatarea miniere, cu schimbarea modului de folosință în terenurile destinate rețelelor electrice;

b) temporară, în cazul terenurilor afectate pe durata de execuție a lucrărilor supraterane necesare pentru construcția și modernizarea obiectivelor menționate la art. 3 din prezenta lege.”

4. La articolul 13, textul „*prin intermediul Agenției Servicii Publice,*” se substituie cu textul „*prin intermediul Instituției Publică Cadastrul Bunurilor Imobile,*”, textul „*prin intermediul Agenției Relații Funciare și Cadastru,*” se substituie cu textul „*prin intermediul Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru,*”, iar cuvântul „*gratuită*” se exclude.

5. La articolul 15, textul „*prin intermediul Agenției Relații Funciare și Cadastru,*” se substituie cu textul „*prin intermediul Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru,*”.

6. Articolul 17 va avea următorul cuprins:

„Art. 17 - Prin derogare de la prevederile art. 3 și art. 15 alin. (2) și (5) din Legea nr. 354/2004 cu privire la formarea bunurilor imobile, inițierea formării bunului imobil se efectuează de către

Întreprinderea de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”, fără acordul scris al titularilor cu ale căror drepturi este grevat bunul imobil, cu notificarea obligatorie a titularilor respectivi în privința exproprierii, iar aprobarea documentației cadastrale se realizează de către Agenția Proprietății Publice. După publicarea actului de expropriere, bunurile imobile indicate la art. 4 lit. a) care vor fi afectate permanent de lucrările de construcție pe întreaga durată de exploatare a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești se transmit în administrarea Agenției Proprietății Publice. În baza actului de expropriere și a dosarelor cadastrale perfectate în modul stabilit de actele normative, Instituția Publică Cadastrul Bunurilor Imobile va efectua înregistrarea/modificarea corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile la cererea executantului lucrărilor cadastrale.”.

Art. IV. – Legea nr. 88/2025 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Bălți–Suceava, de modernizare a stației electrice Bălți 330 kV și de construcție a stației electrice Bălți 400 kV (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, Nr. 229-232 art. 269) se modifică după cum urmează:

1. Articolul 7 va avea următorul cuprins:

„Art. 7. – Prin derogare de la art. 140 alin. (2) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, procedura de expropriere prevăzută de prezenta lege se va iniția fără îndeplinirea prealabilă a condițiilor specificate la articolul respectiv.”

2. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

„Art. 13 - Prin derogare de la prevederile art. 77 alin. (2) din Codul Urbanismului și Construcțiilor nr. 434/2023 și art. 58, 59 și 61 din Codul funciar nr. 22/2024, retragerea din circuitul agricol sau din fondul forestier a terenurilor afectate de lucrările menționate la art. 3 are loc prin efectul prezentei legi și este:

a) definitivă, în cazul terenurilor afectate permanent de lucrările supraterrane necesare pentru construcția și modernizarea obiectivelor menționate la art. 4, cu trecerea terenurilor respective în categoria de terenuri destinate transporturilor, rețelelor de comunicații electronice și exploatarea miniere, cu schimbarea modului de folosință în terenurile destinate rețelelor electrice;

b) temporară, în cazul terenurilor afectate pe durata de execuție a lucrărilor supraterrane necesare pentru construcția și modernizarea obiectivelor menționate la art. 3.”.

3. La articolul 14, textul „*la cererea titularului de drept, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru asigură efectuarea înregistrării corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile din mijloacele alocate de la bugetul de stat*” se substituie cu textul „*la cererea executantului lucrărilor cadastrale, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru asigură efectuarea înregistrării/modificării corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile din mijloacele alocate de la bugetul de stat*”.

4. La punctul 15 din anexă, lit. a) va avea următorul cuprins:

„a) în cazul în care proprietarii și titularii altor drepturi reale asupra bunurilor imobile expropriate sunt de acord cu cuantumul despăgubirii din propunerea de expropriere, aceștia depun cererea cu privire la plata despăgubirii pentru bunurile imobile expropriate, însoțită de copiile actelor confirmative ale dreptului de proprietate/ale altor drepturi reale asupra bunului imobil și copia actului de identitate al expropriatului și, după caz, al reprezentantului legal al expropriatului, certificate pentru conformitate cu originalul de către expropriat sau reprezentantul expropriatului, pe propria răspundere;”.

5. În textul legii, după sintagmele „*Întreprinderea de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”*” și „*Întreprinderea de Stat „Moldelectrica”*”, la orice formă gramaticală, se completează cu cuvintele „*sau succesorul său în drepturi și obligații*”, la forma gramaticală *corespunzătoare*” în textul anexei, cuvintele „*cont special deschis pe numele expropriatului*” se

substituie cu cuvintele „*cont special deschis pe numele expropriatorului în contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor*”..

Art. V. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Igor GROSU